SAVONIA

KESTÄVÄ YHTEISKUNTA -TUTKIMUSALA
SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU

VETOVOIMAEKOSYSTEEMI-SELVITYSHANKE

Loppuraportti

TEKIJÄ/T Raisa Leinonen
Tiina Kuosmanen
Sanna Rantala
Iida Sallinen

Euroopan unionin osarahoittama

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO 5

2 TILANNEKUVASELVITYS 6

2.1 Hankkeen tausta ja tarve 6

2.2 Hankkeen tavoitteet ja toteuttaja 6

2.3 Tilannekuvaselvityksen toimialoja koskevat käsitteet 7

2.4 Selvitystyön rajaukset 7

3 TYÖPAJAT 8

3.1 Työpajojen sisältö ja käytetyt menetelmät 8

3.2 Työpajojen tulokset 9

4 TIEDONKERUUN PROSESSI 10

5 ARVOVERKKOKUVAUKSIA 11

5.1 Haastatellut toimijat 11

5.2 Arvoverkkojen visualisointi 11

5.3 Arvoverkkohaastattelut 15

6 FACT SHEET INFOGRAAFIT 18

7 VIESTINTÄ 20

8 ARVIOINTI 21

9 TOISEN VAIHEEN TYÖPAJAT 22

10 VETOVOIMAEKOSYSTEEMIN TOIMINTAMALLI 24

10.1 Pohjois-Savon maakuntaohjelmat 24

10.1.1 Kulttuurin ja luovien alojen kehittämisohjelmat 24

10.1.2 Tapahtuma-alan kehittämisohjelmat 25

10.1.3 Matkailun kehittämisohjelmat 26

10.2 Ekosysteemin määritelmä ja toiminta 26

10.2.1 Ekosysteemi 26

10.2.2 Klusteri 27

10.2.3 Arvoverkosto 27

10.2.4 Ekosysteemien kehitysvaiheet ja toimijoiden roolit 27

10.2.5 Ekosysteemin koordinoija eli orkestroija 28

10.2.6 Julkisten toimijoiden roolit 29

10.3 Ehdotukset Vetovoimaekosysteemin toimintamalleiksi 29
10.4 Sitoutuneet yhteistyötahot 32
11 TAPAHTUMAN TUOTANTOMALLI 34
11.1 Tapahtumakonseptin ydinelementit 34
11.2 Tapahtumatuotannon rakenteet ja prosessit 34
11.3 Tapahtuman laadun ja vaikuttavuuden arviointi 35
12 TAPAHTUMAPILOTTI 37
12.1 Tapahtumapilotin suunnittelu 37
12.2 Yhteistyökumppanit ja sidosryhmät 38
12.3 Tapahtuman ohjelma ja sisältö 38
12.4 Tapahtuman viestintä 39
12.5 Tapahtuman toteutus 41
12.6 Tapahtuman tulokset 41
13 HANKEVIESTINTÄ 43
14 ARVIOINTI 45
14.1 Hankkeen arviointi 45
14.2 Vetovoimatapahtuman arviointi 45
14.3 Tapahtuman yhteistuotantomallin arviointi 45
14.4 Ekosysteemin toimintamallien arviointi 45
15 JATKOTOIMENPITEET 47
LÄHTEET 48

KUVALUETTELO

Kuva 1: Purjevene-kanvaasi 8
Kuva 2. Vekara Varkauden arvoverkkokuvaus 12
Kuva 3. Tahkon ammattikesäteatterin arvoverkkokuvaus 12
Kuva 4. Kuopio Tanssii ja Soi -festivaalin arvoverkkokuvaus 13
Kuva 5. Eukonkannon MM-kisojen arvoverkkokuvaus 13
Kuva 6. Osuma Sunsets -tapahtuman Kuopio arvoverkkokuvaus 14
Kuva 7. TahkoFestin arvoverkkokuvaus 14
Kuva 8. Biarriz International Dance Festival arvoverkkokuvaus 15

Kuva 9. Toimialojen liikevaihdot Pohjois-Savossa. Lähde: Tilastokeskus, Visit, Finland Rudolf, Keskusvaraamo Tahko-Com, Webropol-kysely ja Osuuskauppa PeeÄssä toimintakertomus. 18

Kuva 10. Toimialojen toimijoiden lukumäärät Pohjois-Savossa, yli 50 000€ liikevaihto/vuosi. Lähde: Tilastokeskus, Visit, Finland Rudolf, Keskusvaraamo TahkoCom, Webropol-kysely ja Osuuskauppa PeeÄssä toimintakertomus 19

Kuva 11. Toimialojen työllisyysvaikutus Pohjois-Savossa. Lähde: Tilastokeskus, Visit, Finland Rudolf, Keskusvaraamo TahkoCom, Webropol-kysely ja Osuuskauppa PeeÄssä vuosikertomus 19

Kuva 12. Savonian sisäisen infotaulun näyttökuva 20

Kuva 13. Visualisointi Matkailun veturimallista 30

Kuva 14. Visualisointi ydinryhmä-toimintamallista 31

Kuva 15. Visualisointi matkailu-, tapahtuma ja luovan talouden ekosysteemin toimintamallista 32

Kuva 16. Tapahtuman yhteistuotantomalli 35

Kuva 17. Kuva Vetovoimaa Itä-Suomeen 22.10.2025 -tapahtuman osallistujista 37

Kuva 18. Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuman juliste 40

Kuva 19. Kuvakaappaus Vetovoimaekosysteemi-selvityshankkeen verkkosivuilta 43

Kuva 20. Ekosysteemin kehitysvaiheet 47

1 JOHDANTO

Vetovoimakosysteemi-selvityshankkeen tavoitteena oli selvittää kuinka matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden alat voisivat parhaiten tehdä yhteistyötä, kehittää uusia palveluita ja tutkia onko aloilla kyvykkyyttä rakentaa monialaista ekosysteemitoimintaa. Taustalla oli tarve selvittää toimialojen ajankohtaista tilannekuvaa, lukuja sekä työllistämisvaikutuksia alueella.

Hankkeen ensisijaisia kohderyhmiä olivat Pohjois-Savon alueen matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimialojen yritykset ja yhdistykset. Kohderyhmiä olivat myös matkailu- ja tapahtumasektorille sekä luovan talouden alalle palveluita tarjoavat alihankintaverkostot. Välillisiä kohderyhmiä olivat muiden toimialojen yritykset ja toimijat, koulutusorganisaatiot, kehittämisyhtiöt ja –yhdistykset, kunnat ja yritysten tukipalvelut sekä kuntien kulttuurilaitokset.

Hanke sisälsi kaksi työpakettia, joista ensimmäinen keskittyi toimialojen nykytilanteen selvittämiseen ja alueen toimijoiden osallistamiseen tiedonkeräämiseksi työpajoissa. Hankkeen toisessa työpaketissa järjestettiin työpaja kohderyhmien sitouttamiseksi, kehitettiin Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtumapilotti, järjestettiin pilottitapahtuma lokakuussa 2025 ja sen pohjalta kehitettiin tapahtuman yhteistuotantomalli. Hankkeen lopputuloksena syntyi ehdotus Vetovoimaekosysteemin toimintamalliksi Pohjois-Savossa. Hankkeen tulokset on esitelty tässä loppuraportissa.

Vetovoimaekosysteemi-selvityshanke oli Savonia-ammattikorkeakoulun koordinoima hanke, joka käynnistyi 16.9.2024 ja päättyi 31.12.2025. Hankkeen rahoittaja oli Etelä-Savon Ely-keskus ja rahoitus myönnettiin EAKR-aluekehitystuesta.

2 TILANNEKUVASELVITYS

2.1 Hankkeen tausta ja tarve

Pohjoissavolaisen harvaan asutun alueen haasteena on elinkeinojen pienuus ja vähäinen määrä. Sama pätee myös Pohjois-Savon matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimialoille. Haasteena on, että toimijat ovat hajallaan, eivät tunne riittävästi toisiaan eivätkä toimi liiketoimintaverkostoina muiden toimialojen arvoverkoissa. Myöskään toimijoita ei tunnisteta lisäarvon tuottajina maakunnan ekosysteemeissä.

Pohjois-Savossa ko. toimialakokonaisuudet muodostavat yhdessä euromäärältään merkittävän kokonaisuuden. Näillä aloilla on edellytykset järjestäytyä omaksi ja yritysten kasvua tavoittelevaksi ekosysteemiksi. Näitä mahdollisuuksia tulee selvittää ja tuoda osapuolet yhteen sekä tunnistaa itäsuomalaisia yhteistyömahdollisuuksia.

Nyt, kun matkailu- ja tapahtuma-ala sekä luova talous ovat positiivisessa kasvussa (toimialakohtaiset strategiat, Pohjois-Savon Maakuntaohjelma, Työ- ja elinkeinoministeriön kasvuohjelmat, Maakuvatyö, Business Finland), on oikea ajankohta tehdä selvitystyö kasvun ja kansainvälistymisen mahdollisuuksien tunnistamiseksi, yhdessä toimien.

2.2 Hankkeen tavoitteet ja toteuttaja

Vetovoimaekosysteemi –selvityshankkeessa selvitetään, onko Pohjois-Savossa toimintaedellytyksiä matkailun, tapahtuma-alan ja luovan talouden, monialaiselle ekosysteemille. Kohderyhmänä ovat Pohjois-Savon alueella toimivat matkailu- ja tapahtuma-alan sekä luovan talouden yritykset, jotka tuottavat erilaisia palveluja tai konsepteja tapahtumaketjuun. Sekä muiden alojen yritykset, koulutusorganisaatiot, julkisen sektorin toimijat sekä yhdistykset.

Hankkeen tavoitteena on tilannekuvan kirkastaminen, yhteistyön mahdollisuuksien ja uuden kasvun aikaansaaminen, aluetietouden tuottaminen toimintaympäristöstä ja yritysten tulevaisuuden tarpeista, vetovoimaekosysteemikonseptin mallintaminen ja tapahtumapilotointi.

Hankkeessa tunnistetaan mukana olevien yritysten ja yhteisöjen kilpailuetuja, joita voidaan hyödyntää tarjoomien täydentämisessä. Tätä osaamista tarvitaan globaalissa kilpailussa. Samalla selvitetään tapahtumien ja luovan talouden merkitystä alueen veto- ja pitovoimaan. Hyvinvoivassa ekosysteemissä voi syntyä nk. miniekosysteemejä, joissa pienet toimijat verkostona voivat yhdessä tarjota laajempia palveluita isommille toimijoille. Tämä mahdollistaa pääsyn kansainvälisille markkinoille ekosysteemitasolla.

Hankkeessa 1) tuotetaan ajantasaista tietoa toimialoista; yritysten lukumäärät, liikevaihto, työllisyys, sijoittuminen alueella ja palvelurakenne. 2) mallinnetaan esimerkkejä Pohjois-Savon alueen matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimijoiden arvoverkoista.

Hankkeen tuottamaa ja tässä tilannekuvaselvityksessä raportoitua ajantasaistatietoa toimialoista ja arvoverkoista voidaan hyödyntää muun muassa ennakointityössä ja Pohjois-Savon maakuntaohjelman toimenpidesuunnitelman tarkentamisessa.

Vetovoimaekosysteemi –selvityshankeen toteuttajana on Savonia-ammattikorkeakoulun Kestävä yhteiskunta -tutkimusala. Tutkimusalalla kehitetään yhdessä kumppaneiden kanssa alueellisesti uusia ratkaisuja globaaleihin haasteisiin. Hankkeen toteutusta tehdään tiiviissä yhteistyössä erilaisten käynnissä olevien toimialojen hankkeiden kanssa. Vetovoimaekosysteemi -selvityshanke toteutetaan ajalla 1.9.2024-31.12.2025.

2.3 Tilannekuvaselvityksen toimialoja koskevat käsitteet

Tässä selvitysraportissa:

- Matkailutoimiala käsittää majoituspalvelut, joita tarjotaan ympärivuotisesti alueen hotelleissa, hostelleissa, mökeissä ja muissa rekisteröidyissä majoituskohteissa.
- Ruoka ja juoma kuuluvat ravitsemistoimintaan, joka on välittömästi nautittaviksi tarkoitettujen aterioiden ja juomien tarjoilu ravintoloissa, itsepalvelu- ja noutoravintoloissa, sekä pysyvissä että väliaikaisissa tiloissa, istumapaikoilla tai ilman.
- Tapahtuma-ala kattaa laajan kirjon erilaisia tilaisuuksia. Tapahtuma voi olla kertaluonteinen tai toistuva, ja se voi tapahtua joko fyysisessä tai virtuaalisessa tilassa.
- Luovien alojen toimijoihin luetaan luovia palveluita ja monistettavia sisältöjä tarjoavat toimijat sekä tapahtuma-alan toimijat. Luovat palvelut koostuvat arkkitehtuurista, tuotesuunnittelusta, markkinoinnista ja luovista toimistoista sekä palvelu- ja digitaalisesta muotoilusta. Monistettavat sisällöt koostuvat kustannusalasta, musiikista, AV-alasta sekä pelialasta. Luovien alojen ja kulttuurialan toimijoiden tapahtumatoiminta on tässä raportissa sisällytetty tapahtuma-alan toimijoiden tietoihin.

2.4 Selvitystyön rajaukset

Tässä selvityksessä keskityttiin matkailu- ja tapahtuma-alan sekä luovan talouden ydintoimijoihin, joita tunnistettiin Pohjois-Savon alueella yhteensä 410 kappaletta. Näin ollen selvityksen tulokset eivät sisällä satunnaisia tai projektikohtaisia toimijoita, ja luvut koostuvat toimialojen välittömistä vaikutuksista. Ydintoimijoilla tarkoitetaan sellaisia toimijoita, jotka tarjoavat majoitus- ja ravitsemispalveluja ympärivuotisesti ja jotka ovat alueella vakiintuneita tapahtuman tuottajia ja luovan talouden toimijoita.

Matkailu- ja tapahtuma-alan sekä luovan talouden toimijoiden tarkka yksilöinti on haasteellista. Tämä johtuu siitä, että osa toimijoiden liikevaihdosta saattaa kertyä muusta liiketoiminnasta. Järjestävän tahon kotipaikka voi myös olla Pohjois-Savon ulkopuolella tai toimijan päätoimiala kuuluu johonkin muuhun toimialaluokitukseen. Tapahtuma-alalla ei ainakaan vielä ole omaa toimialaluokitusta, ja Tapahtumateollisuus ry tekee toimenpiteitä asian edistämiseksi.

Tämän kaltaiset seikat tekevät tarkan ja yhdenmukaisen tiedon määrittämisestä vaikeaa. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että aineistosta ja alan luonteesta johtuen tämän selvityksen tuloksissa voi esiintyä liikkumavaraa ja puutteita.

Tilannekuvaselvitys toteutettiin ajalla 1.9.2024-30.4.2025.

3 TYÖPAJAT

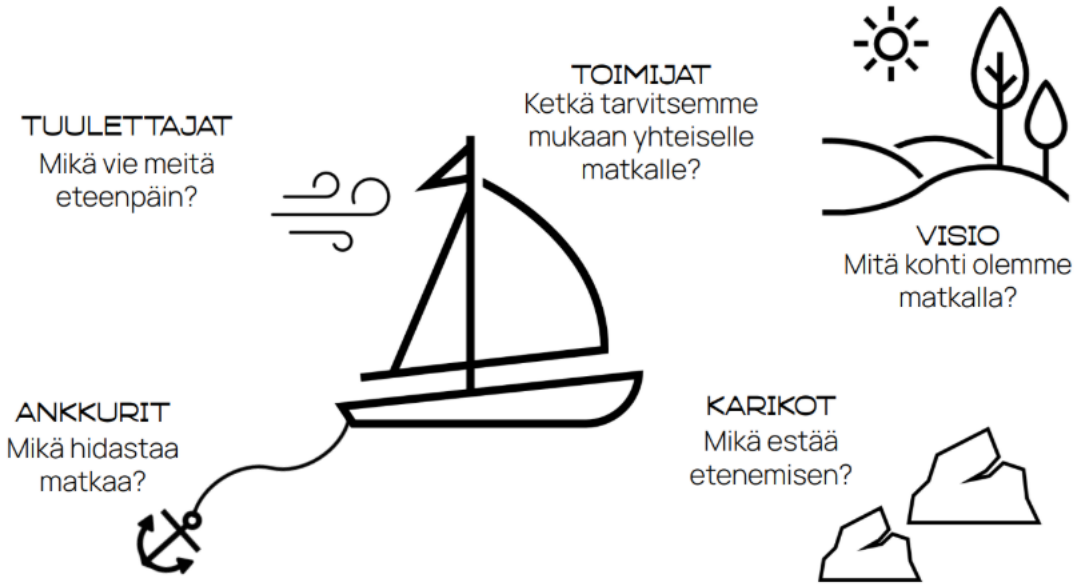
Vetovoimatyöpajoja järjestettiin kolmella eri paikkakunnalla, Iisalmessa, Kuopiossa ja Varkaudessa kevättalvella 2025. Työpajoihin osallistui yhteensä 34 matkailu- ja tapahtuma-alan sekä luovan talouden edustajaa koostuen yrittäjistä, yhdistyksistä sekä koulutusorganisaatioiden ja julkisen sektorin edustajista. Työpajojen tavoitteena oli koota alojen toimijat yhteen verkostoitumaan, kerätä tietoa odotuksista toimialojen väliselle yhteistyölle ja selvittää toimialojen välisen yhteistyön mahdollisuuksia.

3.1 Työpajojen sisältö ja käytetyt menetelmät

Työpajoissa katsottiin lukuja eri toimialojen yrityksistä, joista saatiin tilannekuva Pohjois-Savon alueen matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden liiketoiminnasta. Yhdistykset tai liikevaihdoltaan alle 50 000 euroa kokoiset yritykset eivät olleet mukana Tilastokeskuksen tiedoissa. Tämän vuoksi lähetettiin pohjoissavolaisille tapahtumajärjestäjille oma kysely.

Työpajoissa keskusteltiin myös osallistujien odotuksista eri toimialojen väliselle yhteistyölle. Keskustelun kautta selvitettiin mikä motivoi osallistumaan kehittämiseen ja minkälainen tahtotila osallistujilla on yhteistyön tekemiseen.

Työskentelyssä hyödynnettiin Purjevene-kanvaasia (ks. Kuva 1), joka toimi osallistujille keskustelun pohjana. Tavoitteena oli luoda visio, jota kohti toimialojen välistä yhteistyötä rakennetaan, tunnistaa minkälaiset kumppanit tarvitaan mukaan matkalle, minkälaiset asiat edistävät yhteistyötä sekä minkälaiset haasteet hidastavat etenemistä tai ovat yhteistyön esteitä. Osallistujat pääsivät sukeltamaan syvälle yhteistyön eri näkökulmiin.

Kuva 1: Purjevene-kanvaasi

Työpajojen osallistujat jaettiin ennakkoon monialaisiin ryhmiin niin, että jokaiseen ryhmään pyrittiin saamaan matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden edustajia sekä kuntien, kehitysyhtiöiden, rahoitus- ja koulutusorganisaatioiden edustaja. Tiedonkeruun pohjana käytettiin Purjevene-kanvaasia, johon osallistujat kirjasivat post-it lapuilla omia näkemyksiään.

Vastaukset dokumentoitiin valokuvaamalla ja siirtämällä ne hankkeen Miro -työpohjalle, jossa tehtiin saadun tiedon teemoittelu ja kiteytettiin yhteenveto työpajan tuloksista.

3.2 Työpajojen tulokset

Vastauksissa korostuivat aito, vastavuoroinen yhdessä tekeminen. Toivottiin, että alueelle kehittyisi pysyviä yhteistyömalleja ja –rakenteita ja että toimialat muodostaisivat yhteisen tilannekuvan siitä, kuka tekee mitäkin ja minkälaisia palveluita tai tuotteita asiakkaat tarvitsevat. Luovien sisältöjen tuotteistamista tulisi tehdä aiempaa enemmän.

Osallistujien visioissa paikalliskulttuurista ja –historiasta kehitetään myyviä matkailutuotteita, tehdään yhdessä elinvoimaista, houkuttelevaa ja lumovoimaista Itä-Suomea sekä kehitetään kestävää matkailua. Toivottiin myös lisää kansainvälisten matkailijoiden tuomia euroja alueelle.

Mukaan yhteistyöhön tulee saada toisiaan tukevia toimijoita. Kolmion pitää toimia:

1. Aktiiviset yrittäjät ja yhdistykset; sisällöntuottajat, tapahtumajärjestäjät ja matkailuyrittäjät, jotka houkuttelevat vierailijoita alueelle.
2. Kunnat ja kaupungit, joiden tehtävänä on tukea toimintaa ja luoda mahdollisuudet aktiiviselle toiminnalle.
3. Yhteisön ja asiakkaiden tuki, jotta paikallisia palveluja käytetään ja elinvoima säilyy.

Keskeisimpinä yhteistyön tuulettajina osallistujien mukaan toimivat avoin asenne, yhteinen tahtotila ja yhteistyökyky. Yhteistyötä tulee kuitenkin koordinoida ja johtaa - tarvitaan veturi, jolla on aikaa ja osaamista kehittämiseen. Pohjois-Savon alueen vahvuuksien tunnistaminen vie eteenpäin ja erottaa muista alueista. Mukaan tarvitaan visionäärejä, taiteilijoita, innostavia persoonia ja nuoria, jotka ajattelevat ja katsovat asioita uusista näkökulmista.

Osallistujat kokivat, että yhteistyön ankkureita eli haasteita ovat kehittämisen henkilösidonnaisuus, henkilövaihdokset ja se, että yhteistyötä ei johdeta koordinoidusti eikä tietoon pohjautuen. Osallistujien mukaan yhteistä lisäarvoa ja yhteistyön mahdollisuuksia ei tunnisteta, eikä asiakasta tunneta tai osata profiloida riittävän tarkasti. Tehdään liian monimutkaisia palveluita ja yritetään tarjota kaikkea kaikille.

Eräs osallistuja kuvasi tilannetta *“käpertyneeksi horisontiksi: ei osata katsoa tarpeeksi pitkälle, tavoitella uutta ja isoa tai ottaa riskejä ja investoida.”* Yhteistyön kehittämisen esteeksi koettiin ajanpuute uuden kehittämiseen. Lisäksi tunnistettiin, että eri toimialojen toimijat eivät aina ymmärrä toisiaan tai keskustele luontevasti keskenään.

4 TIEDONKERUUN PROSESSI

Tiedonkeruu aloitettiin syksyllä 2024 kuntakohtaisella kartoituksella, jonka tavoitteena oli selvittää reaaliaikainen tieto matkailu- ja tapahtuma-alan sekä luovien alojen yritysten ja toimijoiden määristä Pohjois-Savossa. Kartoitus toteutettiin keräämällä tietoa kuntien ja kaupunkien nettisivuilta sekä julkisista rekistereistä, keskittyen erityisesti toimijoiden näkyvyyteen ja yritystoiminnan laajuuteen paikallistasolla.

Seuraavaksi hankittiin toimialakohtaista tilastollista aineistoa Tilastokeskukselta. Tätä aineistoa täydennettiin majoitus- ja matkailijatiedoilla Visit Finlandin Rudolf-tilastopalvelusta sekä keskusvaraamo TAHKOcomin kokoamista alueellisista tilastoista. Yhdistämällä nämä eri lähteistä kerätyt tiedot, saatiin selvitettyä keskeiset tunnusluvut toimialoittain: yritysten määrä, välitön liikevaihto, henkilötyövuodet sekä matkailijoiden yöpymisvuorokaudet.

Saatuja alustavia tuloksia esiteltiin työpajoissa Kuopiossa, Iisalmessa ja Varkaudessa kohde- ja sidosryhmille. Työpajojen jälkeen aineistoa syvennettiin kohdennetulla Webropol-kyselyllä, joka lähetettiin Pohjois-Savon tapahtumajärjestäjille - niille, jotka eivät sisältyneet Tilastokeskuksen raportteihin. Kyselyn avulla saatiin lisätietoa alueelle merkittävien yritysten, joiden kotipaikka on muualla kuin Pohjois-Savossa, yhdistysten sekä pienimuotoisten, alle 50 000 euron liikevaihtoa tekevien toimijoiden toiminnasta. Esimerkiksi Pohjois-Savon alueen isoimpien festivaalien, kuten Kuopiorock ja Tahkon Juhannus liiketoiminnan omistaa Nelonen Media Oy, jonka kotipaikka on Helsinki. Näiden tapahtumien tunnusluvut eivät kirjaudu Pohjois-Savon tilastoihin. Kyselyn aikana tarkasteltiin myös alueellisesti merkittävän toimijan, PeeÄssän toimintaa. PeeÄssän majoitus-, ravitsemis- ja tapahtumapalvelut oli kirjattu Tilastokeskuksen tilastoissa konsernin päätoimialan mukaan vähittäiskaupan alle. Tämä havainto osoittaa, että osa matkailu- ja tapahtuma-alaan liittyvästä liiketoiminnasta saattaa jäädä helposti näkymättömäksi toimialapohjaisessa tilastoinnissa, ellei taustatietoja tarkisteta.

Kerätty tieto edustaa vuoden 2023 tietoja, sillä vuoden 2024 osalta oli vain osittaisia tietoja saatavilla talven ja kevään 2025 aikana.

5 ARVOVERKKOKUVAUKSIA

Arvoverkkokuvauksissa hahmottuu pohjoissavolaisten tapahtumien arvoverkkoja, joihin matkailu- ja luovan talouden alat kytkeytyvät. Arvoverkkokuvausten avulla muodostuu ymmärrys kaikista yhteistyökumppaneista ja niiden rooleista tapahtuman toteuttamisessa.

5.1 Haastatellut toimijat

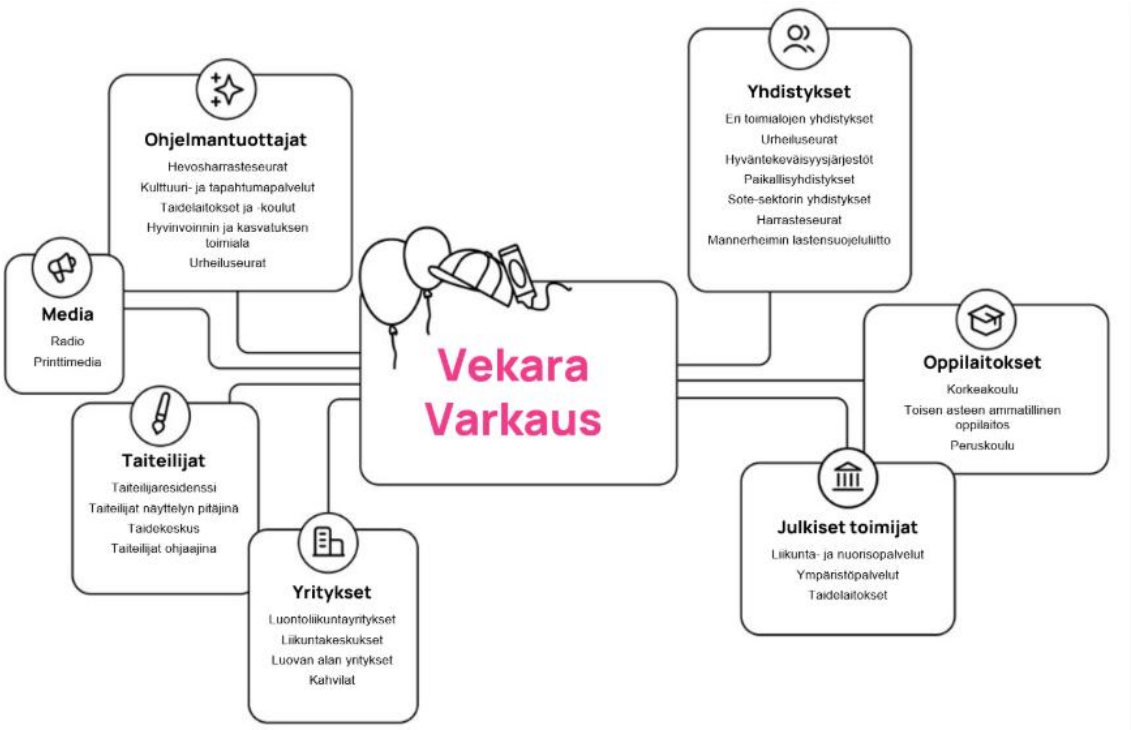
Arvoverkkokuvauksien luomiseksi Vetovoimaekosysteemi -selvityshankkeessa valikoitiin case-esimerkeiksi erityyppisiä Pohjois-Savon alueella toteutettavia tapahtumia. Valintakriteereinä olivat paikallisuus - kansainvälisyys, tapahtuman teema, kohdeyleisö ja toteutustapa. Valintakriteerien pohjalta päädyttiin sellaisiin tapahtumiin, jotka ovat teemaltaan erilaisia, niiden kohdeyleisö poikkeaa toisistaan ja tapahtumien toteutustapa on erilainen. Toteutustavalla tarkoitetaan sitä, onko tapahtuma järjestetty yritys vai yhdistyspohjalta tai vaihtoehtoisesti näiden yhteistyönä.

Arvoverkkokuvauksiin valikoituivat seuraavat Pohjois-Savon alueella järjestettävät tapahtumat: Vekara Varkaus, Tahkon kesäteatteri, Kuopio tanssii ja soi, Eukonkannon MM-kisat, Osuma Sunsets Kuopio ja Tahkofest. Haastattelujen lisäksi benchmarkattiin ranskalaista Biarriz International Dance Festival –tapahtumaa, viralliselta nimeltään Le Temps dÁimer la Danse. Kaikki tapahtumat edustavat vuosittain järjestettäviä tapahtumia, kaksi tapahtumista oli joko paikan tai liikeidean mukaan uusia tapahtumia ja neljä oli pääosin sisällön osalta uudistuvia tapahtumia. Benchmarkattu kansainvälinen tapahtuma oli kiertävä tapahtuma, joka järjestetään vuosittain syksyllä eripuolilla Ranskan Biarrizia.

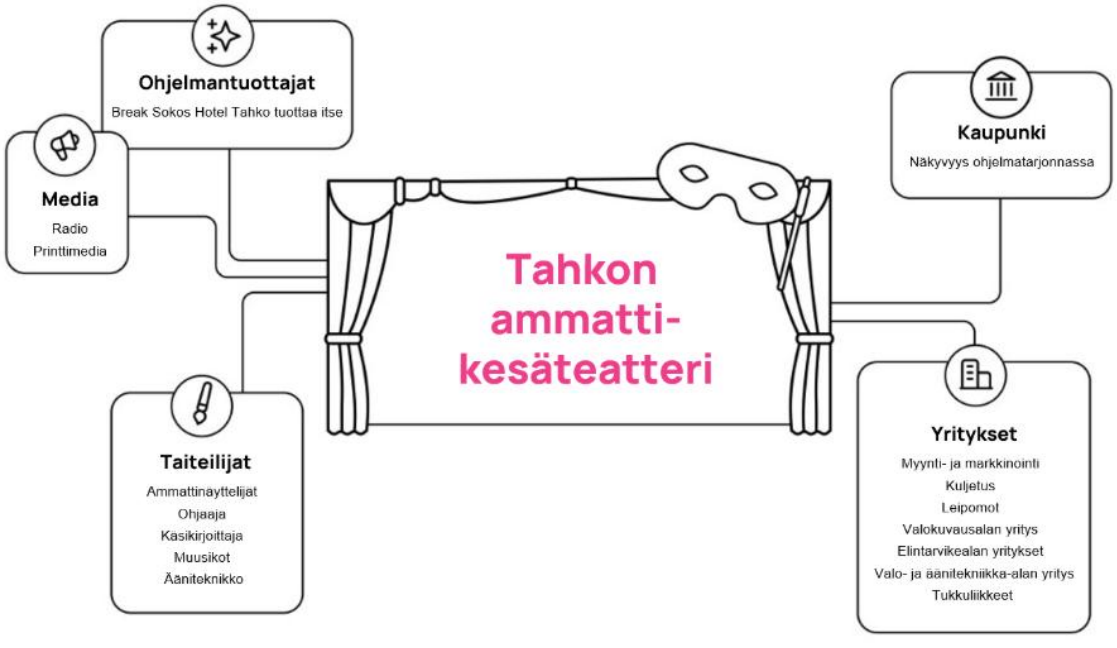
Arvoverkoista saatiin tietoa haastattelemalla jokaisen case-esimerkkitapahtuman vastuuhenkilöä. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina, joissa haastateltavien kanssa käytiin läpi ennalta määriteltyjä ja yhtenäisiä kysymyksiä. Biarriz International Dance Festival eli Le Temps dÁimer la Danse –tapahtuman benchmarkkaaminen toteutettiin tekoälyavusteisesti.

5.2 Arvoverkkojen visualisointi

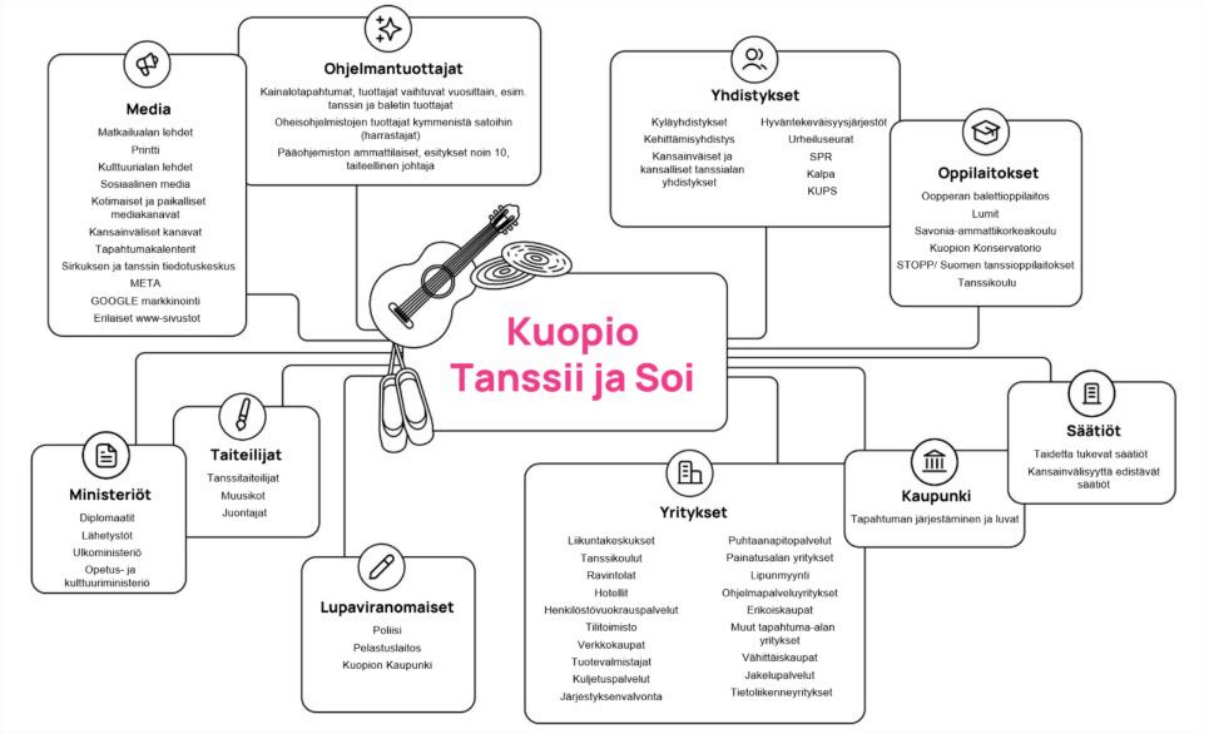
Saatu tieto kunkin tapahtuman arvoverkoista visualisoitiin (ks. Kuvat 2–8), havainnollistamaan tapahtumien arvoverkkoja ja yhteistyökumppaneita.

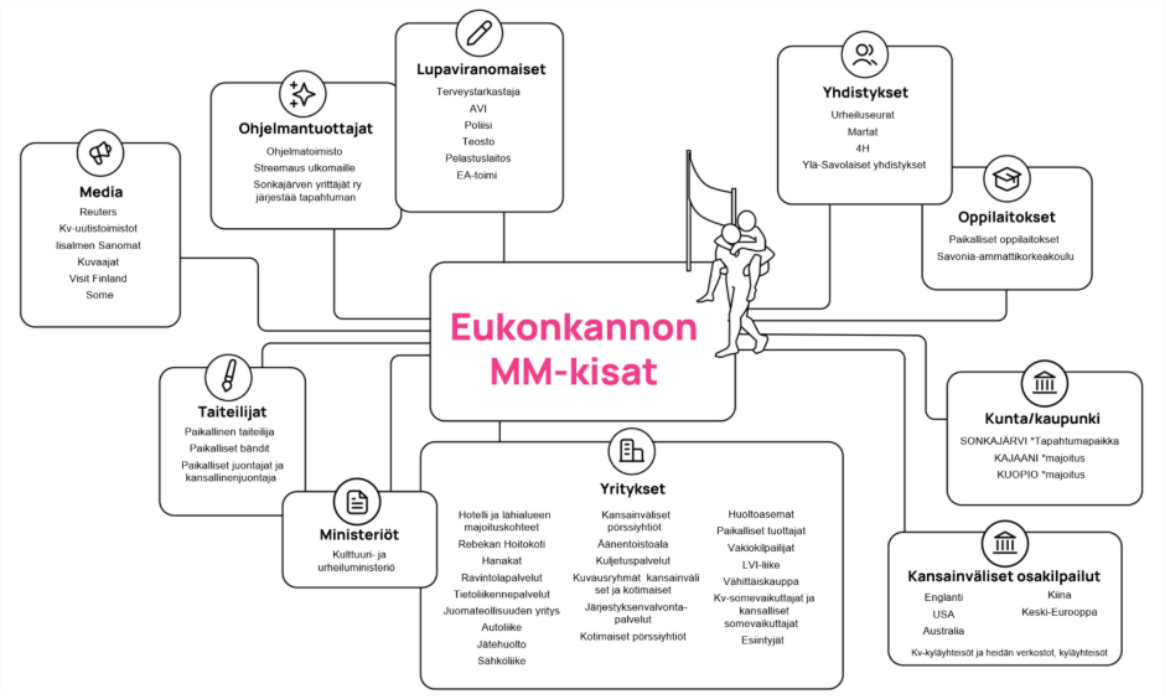
Kuva 2. Vekara Varkauden arvoverkkokuvaus

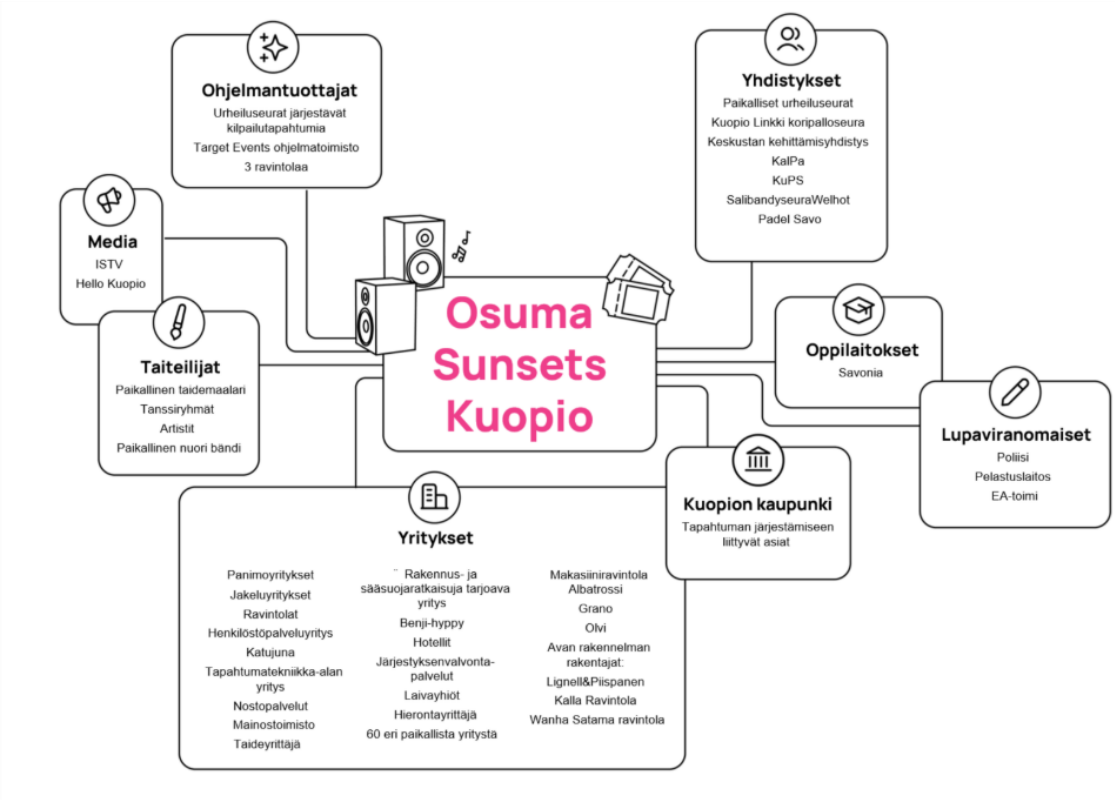
Kuva 3. Tahkon ammattikesäteatterin arvoverkkokuvaus

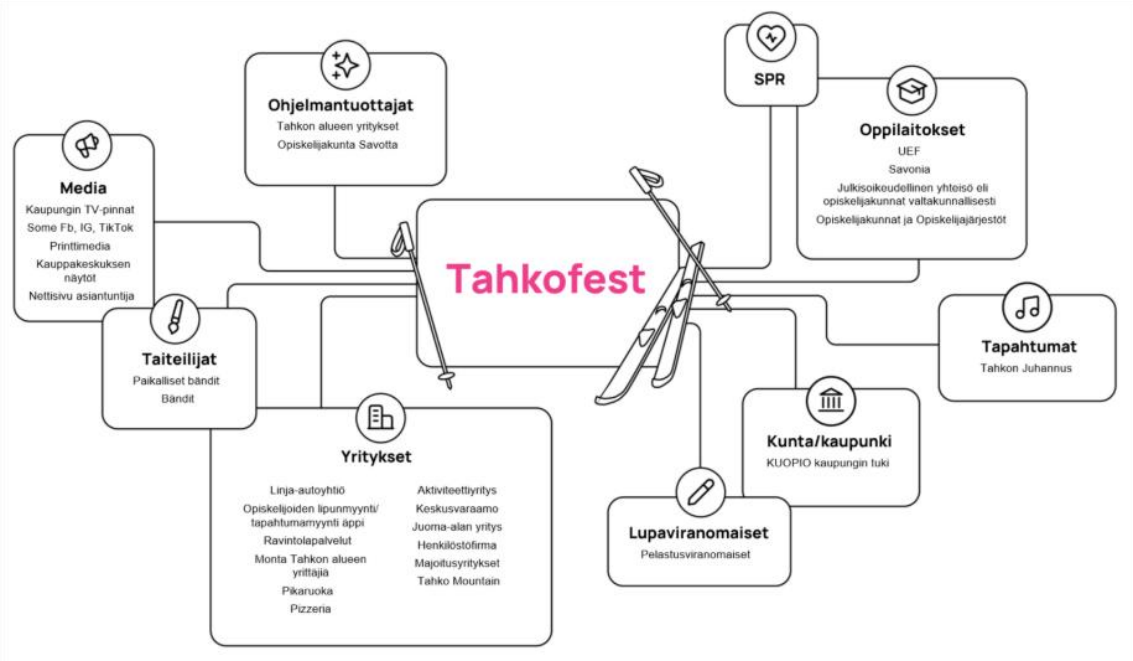
Kuva 4. Kuopio Tanssii ja Soi -festivaalin arvoverkkokuvaus

Kuva 5. Eukonkannon MM-kisojen arvoverkkokuvaus

Kuva 6. Osuma Sunsets -tapahtuman Kuopio arvoverkkokuvaus

Kuva 7. TahkoFestin arvoverkkokuvaus

Kuva 8. Biarriz International Dance Festival arvoverkkokuvaus

5.3 Arvoverkkohaastattelut

Arvoverkkohaastattelujen yhteydessä kysyttiin; miten yhteistyö on saanut alkunsa? mitä arvoa yhteistyö tuo? ja mitä olet oppinut yhteistyöstä? Ja mitä vinkkejä antaisit muille yhteistyön tekemiseen?

Yhteistyön alku

Yhteistyö on saanut alkunsa tarpeesta. Yhteistyön innoittajana ovat toimineet verkostoitumistapahtumat ja niissä tapahtuneet keskustelun avaukset. Yhteistyötä ovat virittäneet uteliaisuus toisten ihmisten ammatillista osaamista kohtaan, avoimuus ja sopiminen jatkokontaktoinnista.

Idea on saanut alkunsa alueen paikallishistoriasta, joka on sitonut eri toimijoita yhteen. Nopea kansainvälistyminen on lisännyt kysyntää ja tämä on sitouttanut erilaisia toimijoita tekemään yhteistyötä. On haluttu luoda uudenlainen urheilun, kulttuurin ja musiikin yhdistävä tapahtuma. Tapahtumalla on saatu uutta liiketoimintaa matkailusesongin ulkopuoliselle ajankohdalle.

Yhteistyön tuoma arvo

Yhteistyön arvo nähdään siinä, että toteuttaminen ei onnistuisi ilman yhteistyökumppaneita, rahoitusta ja sisällön tuotantoa. Eri osapuolten tuomat tarkoituksen mukaiset resurssit ovat toiminnan kannalta tärkeitä.

Yhteistyön koetaan luovan liiketoiminnallista arvoa houkuttelemalla ja lisäämällä matkailija määriä alueelle. Yhteistyötä tekemällä saadaan muotoiltua kokonaistarjoomia esimerkiksi teatterista ja majoituksesta niin yksittäisille kuin ryhmämatkailijoille. Paketoidut tarjoomat tukevat alueen ruoka- ja juomaliiketoimintaa sekä vahvistavat alueen ja sen toimijoiden tunnettuutta. Tämän kaltainen yhteistyö luo alueelle myös muita yhteistyön avauksia.

Tämän kaltaisella yhteistyöllä on työllistävä vaikutus, sillä näin saadaan luotua ammattinäyttelijöille työtä kesän ajalle. Ammattikesäteatterin ja matkailutoimijan yhteistyö on merkittävä askel tällaisena aikana, jolloin kulttuuriin kohdistuu isoja leikkauksia. Tällainen yhteistyö mahdollistaa uudenlaisen liiketoiminnan syntymisen. Asiakasarvona tämä näkyy ammattimaisena kulttuurisisältö tarjontana ja näin voidaan edistää kulttuurimatkailua.

Kylä herää uudella tapaa eloon, sosiaalinen kanssakäyminen paranee ja paikallisuus korostuu. Paikkakunta saa uudenlaista, kansainvälistä näkyvyyttä.

Ilman yhteistyökumppaneita ei voisi toteuttaa tapahtumaa. Erilaiset seurat saavat myös uudenlaista näkyvyyttä. Tapahtuma mahdollistaa uusien asiakasryhmien tavoittamisen ja tapahtumien yhteiskehittäminen lisää osallisuutta.

Yhteistyön opit

Kumppanussuhteiden ylläpito on tärkeää ja yhteistyön täytyy hyödyttää molempia osapuolia. Toisaalta on hyvä huomioida, että mitä enemmän on “kokkeja sopassa” sitä haastavampaa yhteistyö on. Tämän vuoksi vaaditaan kärsivällisyyttä ja täytyy olla valmis tekemään kompromisseja. Silloin kun toimijoita on useita päätöksentekoprosessit hidastuvat. Erityisesti kansainvälisissä yhteyksissä toimiessa kielimuurit, kulttuurierot ja aikaerot tulee huomioida asioita hoitaessa.

Uudenlaisen yhteistyön myötä pääsee näkemään ja oppimaan niin toisiltaan kuin siitä miten erilaiset ja eri kokoiset organisaatiot työskentelevät ja hoitavat asioita. Yhteistyö on kasvattanut ymmärrystä siitä, että täytyy opetella sanoittamaan omia ajatuksiaan ja sitä mitä on tarjoamassa. Kaupallisesta näkökulmasta on joutunut miettimään, miten tavoittaa kohderyhmän erilaisissa markkinointikanavissa. On myös mielenkiintoista nähdä mitä muuta oppia yhteistyön kautta tulee.

Paikallisten hyväksynnällä ja yhteistyökumppaneiden keskinäisellä luottamuksella on tärkeä merkitys.

Vinkkejä yhteistyön tekemiseen

Yhteistyökumppaneita valittaessa on tärkeää huomioida, että kaikilla osapuolilla on yhteinen tarve ja tahtotila. Näin varmistaa sen, että yhteistyöllä kehitetään asioita. Jokaisen osapuolen tulee tuoda jotain yhteisöön ja saadaan siitä vastinetta. Paikallisten tapahtumanjärjestäjien kanssa täytyy olla avoin kommunikointi, että samankaltaiset tapahtumat eivät ole toteutumassa yhtä aikaa.

Yhteistyön rakentumisessa verkostoituminen on ensiarvoisen tärkeää. Aina kannattaa lähteä kokeilemaan rohkeasti uutta ja tarjoamaan omaa ideaansa, jos siitä voisi olla hyötyä kaikille osapuolille.

Erilaisten ja eri alojen toimijoiden kesken on ensi arvoisen tärkeää oppia ymmärtämään toisia ja löytää yhteinen kieli. Sekä määritellä selkeästi kuka tekee, mitä tekee, milloin tekee ja miksi tekee. Tämän kaltainen vuoropuhelu on erityisen tärkeää, jos halutaan kasvattaa tapahtumista niin kansallisesti kuin kansainvälisesti merkityksellisiä.

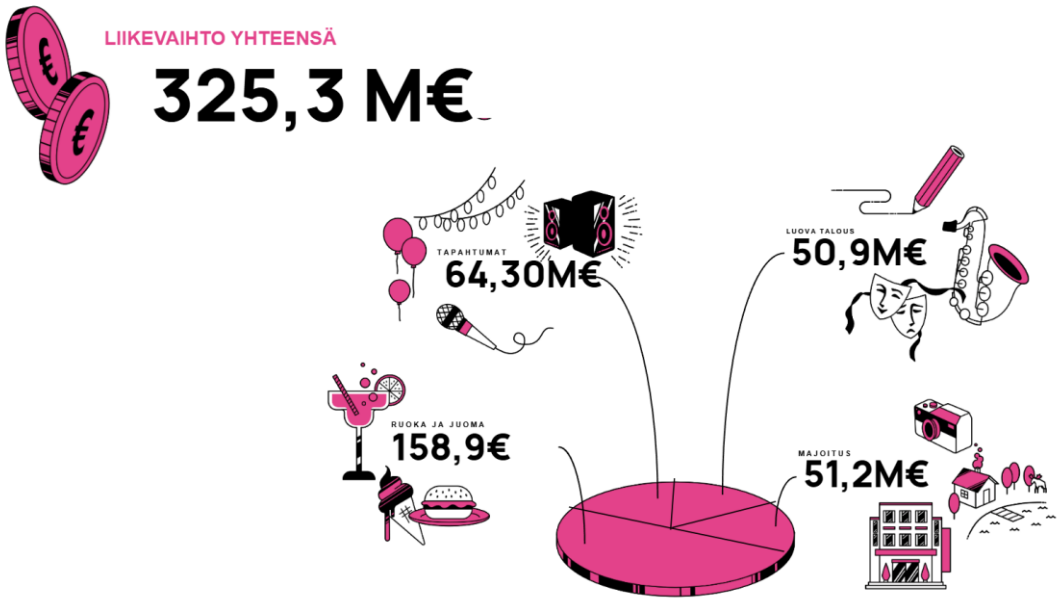
Tavoitteet, jotka ovat yhteistyökumppaneiden kesken samansuuntaiset auttaa, sen tuntee syntymisessä, että kaikilla on jotain annettavaa ja saatavaa. Yhteistyö helpottuu ja kehittyy, kun yhteistyökumppanit tekevät asioita yhdessä pitkällä tähtäimellä ja sopivat yhteiset pelisäännöt. Näin kehittyy win-win tilanne.

6 FACT SHEET INFOGRAAFIT

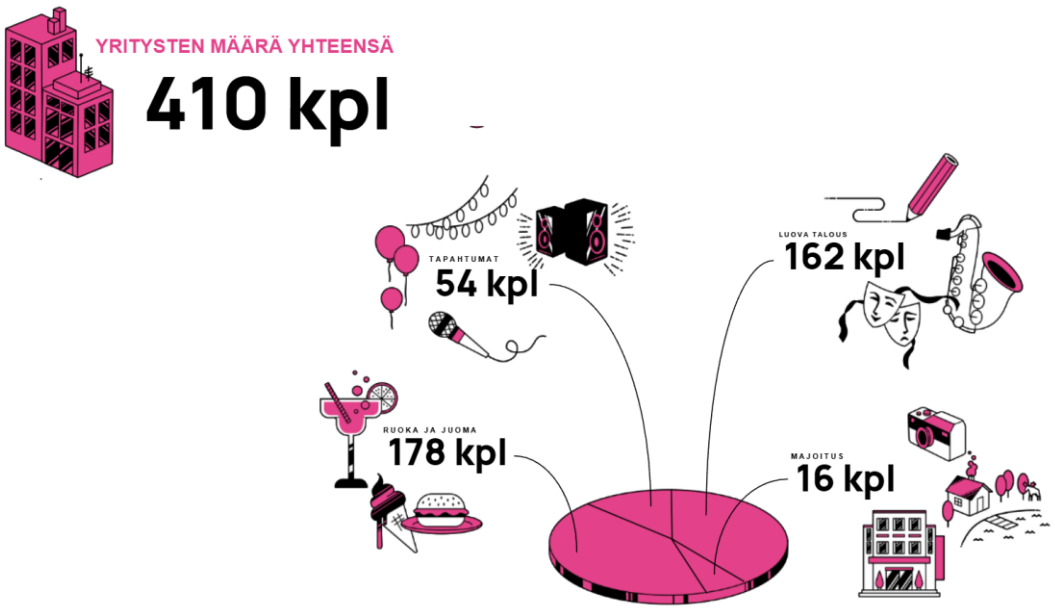
Fact sheet infograafien tarkoituksena on kuvata koottua dataa tiiviisti ja visuaalisesti. Fact sheeteihin on koottu Pohjois-Savon alueella matkailullisesti merkittävien, kerran vuodessa toistuvien tapahtumien tiedot. Lisäksi koottuna on tiedot yli 50t€ liikevaihtoa tekevistä ja ympärivuotisesti majoituspalveluja tarjoavista ja luovan talouden yrityksistä. Tiedonkeruuprosessin tuloksena saatiin numeerista tietoa Pohjois-Savon alueella toimivista matkailu- ja ravitsemistoiminnan, tapahtuma-alan sekä luovan talouden toimijoiden liikevaihdoista, lukumääristä ja työllistämisvaikutuksista.

Ravitsemistoimialan yritysten liikevaihdosta, lukumäärästä ja työllistämisvaikutuksista on koostettu vastaavat tiedot. Ravitsemistoimialan yritysten luvut nähtiin tarkoituksen mukaisena kuvata, sillä ruoka ja juoma kuuluvat merkittävänä osana matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimintaan.

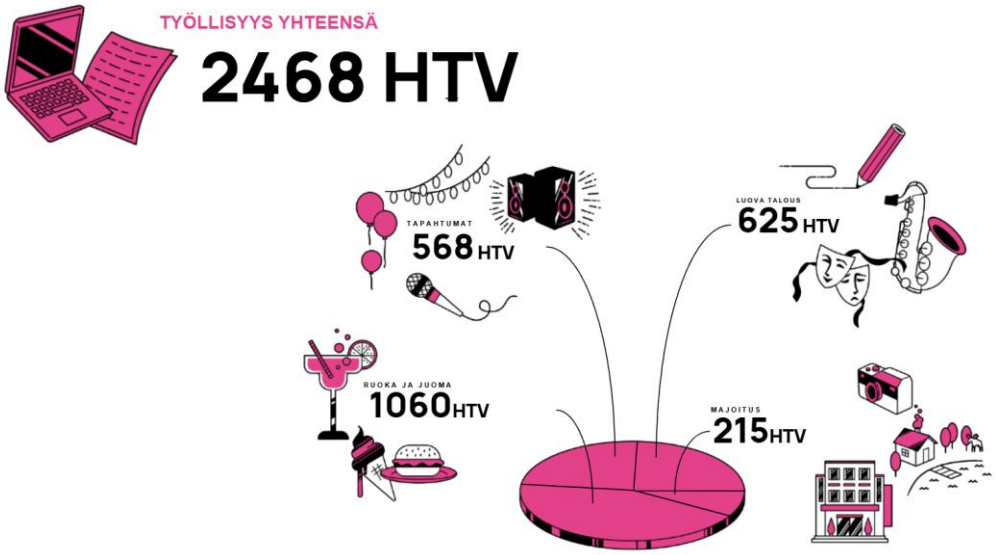
Selvitystyön tuloksena matkailu- ja tapahtuma-alan, luovan talouden sekä ruokaa ja juomaa tarjoavien yritysten lukumääräksi saatiin 410 kpl, liikevaihto kertymä on 325,26M€ ja työllistämisvaikutus 2468 HTV. Suorien taloudellisten tunnuslukujen kokonaisuus ja jakautuminen toimialojen välillä on kuvattu fact sheeteihin (ks. Kuvat 9–11).

Kuva 9. Toimialojen liikevaihdot Pohjois-Savossa. Lähde: Tilastokeskus, Visit, Finland Rudolf, Keskusvaraamo Tahko-Com, Webropol-kysely ja Osuuskauppa PeeÄssä toimintakertomus.

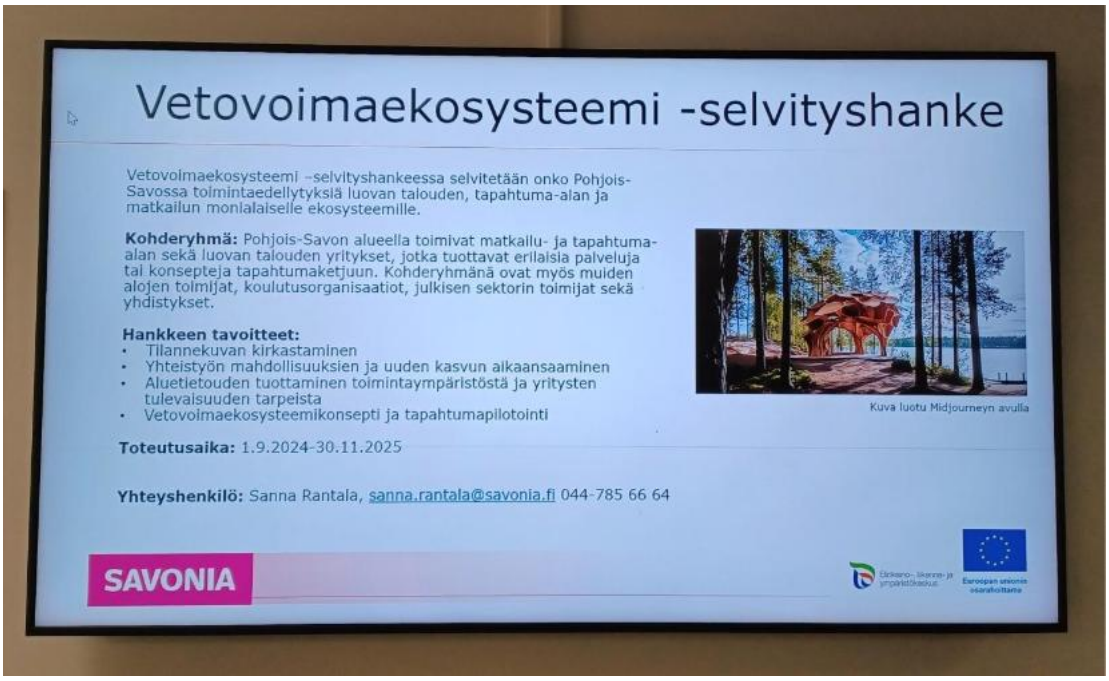
Kuva 10. Toimialojen toimijoiden lukumäärät Pohjois-Savossa, yli 50 000€ liikevaihto/vuosi. Lähde: Tilastokeskus, Visit, Finland Rudolf, Keskusvaraamo TahkoCom, Webropol-kysely ja Osuuskauppa PeeÄssä toimintakertomus

Kuva 11. Toimialojen työllisyysvaikutus Pohjois-Savossa. Lähde: Tilastokeskus, Visit, Finland Rudolf, Keskusvaraamo TahkoCom, Webropol-kysely ja Osuuskauppa PeeÄssä vuosikertomus

7 VIESTINTÄ

Vetovoimaekosysteemi –selvityshankkeesta sisäistä viestintää on toteutettu Savonian sisäisissä infotauluissa (ks. Kuva 12), tiimikokouksissa, sisäisissä sisarhankkeissa sekä Muotoilun koulutusalan matkailupalvelujen muotoilun monimuoto- ja päiväopiskelijoista koostuville opiskelijaryhmille.

Kuva 12. Savonian sisäisen infotaulun näyttökuva

Ulkoista viestintää on tehty Vetovoimaekosysteemi –selvityshankkeesta, ensimmäisen vaiheen työpajoista ja niiden tuloksista sekä selvitysraportista kirjoitettujen Savonia-artikkelien muodossa. Artikkelit on jaettu hankkeen tiimin jäsenten toimesta LinkedIn verkkoyhteisöpalvelussa.

Linkit julkaisuihin:

Vetovoimaekosysteemi –selvityshankeen selvitysraportti Savonian Theseuksessa: https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20251008100544

Vetovoimaista yhteistyötä: https://luova.savonia.fi/vetovoimaista-yhteistyota/

Vetovoimaa Pohjois-Savoon: https://luova.savonia.fi/vetovoimaa-pohjois-savoon/

Vetovoimaekosysteemi –selvityshankkeelle on luotu www-sivut, jonne on koottu tietoa hankkeesta ja siinä tehdyistä toimenpiteistä. Verkkosivut jäävät voimaan myös hankkeen päättymisen jälkeen. Linkki verkkosivuille: https://luova.savonia.fi/hankkeet/vetovoimaekosysteemi/

8 ARVIOINTI

Tilastokeskukselta saatiin taloudellisia tunnuslukuja koskevat tiedot yli 50t€ liikevaihtoa tekevien yritysten osalta. Matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimijoissa on paljon mikroyrityksiä, joiden liikevaihto on alle 50t€ vuodessa ja niitä ei ollut näissä tilastoissa. Haastetta lisäsi se, että organisaation päätoimiala voi olla jokin muu kuin tässä tilannekuvaselvityksessä tarkastellut toimialat sekä se, että näiden kolmen toimialan toimialaluokitukset eivät ole yhdenmukaisia keskenään. Tilannekuvan selvitystyössä selvisi, että Pohjois-Savon alueella osan tapahtumia järjestävien yrityksen kotipaikkakunta on toisaalla. Tämän kaltaisten tapahtumien taloudelliset tiedot kirjautuvat taustaorganisaation kotipaikkakunnan mukaan, eivätkä tiedot näy Pohjois-Savon tilastoissa.

Yhdistykset ovat merkittäviä toimijoita tapahtuma-alalla ja näiden tietoja ei ole tilastokeskuksen yritysten luvuissa. Tämän takia toteutettiin lisäkyselyjä ja selvityksiä toimijoiden taloudellisten tunnuslukujen ja työllistämisvaikutusten kokoamiseksi. Tapahtumissa tehdään tiivistä yhteistyötä urheiluseurojen ja muiden yhdistysten kanssa, joiden jäsenet toimivat tapahtumissa järjestämisapuna.

Keskeisenä havaintona voidaan todeta, että virallinen tilastotieto ei anna kokonaiskuvaa matkailu- ja tapahtuma-alan sekä luovan talouden toimialojen liikevaihdosta, toimijoiden määrästä ja työllisyysvaikutuksista. Tällaisten selvitysten tekemisessä on tärkeää toimialatuntemus sekä oikeanlaisten kriittisten kysymysten esittäminen tilastotutkimusten tekijöille.

Tilannekuvaselvityksen tiedonkeruuprosessi alkoi kesken tilastointikauden ja tämän takia käsitelty tieto on vuodelta 2023. Toisaalta vuosien 2023–2024 välillä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia yleisessä taloudellisessa tilanteessa tai geopoliittisessa tilanteessa.

9 TOISEN VAIHEEN TYÖPAJAT

Työpakettiin 2 sisältyneiden työpajojen tavoitteena oli jalostaa edellisessä vaiheessa tuotetun aineiston pohjalta toimijoiden rooleja ja vastavuoroisuutta, sitoutumista ekosysteemiin ja tunnistaa yhteinen lisäarvo. Työpajat järjestettiin Iisalmessa, Kuopiossa ja Varkaudessa huhtikuussa 2025 ja niihin osallistui yhteensä 32 henkilöä. Osallistujat edustivat alueiden ja toimialojen yrityksiä, yhdistyksiä, kehittämisyhtiöitä, kuntia sekä kulttuurilaitoksia. Työpajan tuloksia hyödynnettiin myöhemmin Vetovoimaekosysteemin toimintamallin laatimisessa.

Työpajojen aluksi esiteltiin selvitysvaiheessa toimialoista kerättyä dataa sekä ensimmäisen vaiheen työpajojen lopputuloksia, joiden pohjalta oli koostettu luonnos yhteisestä visiosta: *“Vetovoimaa Pohjois-Savoon paikalliskulttuurista ja kestävästä matkailusta”.* Osallistujat keskustelivat visiosta ja lopputuloksena löydettiin neljä pääteemaa, joiden äärellä työtä jatkettiin: paikalliskulttuurin esille nostaminen, palveluiden tuotteistaminen, tarve yhteisöllisyydelle ja yhteistyölle ja vastuutaho alojen välisen toiminnan kehittämiselle.

Paikalliskulttuuri nähtiin laajasti hyödyntämättömänä resurssina ja kehittämisen potentiaalina. Pohjois-Savosta löytyy tarinoita, historiallisia henkilöitä ja ruokakulttuuria, mutta niitä ei ole onnistuttu tuotteistamaan matkailijoille tai osaksi tapahtumatuotantoa laajasti. Osallistujat toivat esille vaihtuvat vuodenajat sekä pimeyden vetovoimatekijänä ja eksoottisena ilmiönä. Toivottiin myös, että suomalaisille arkisista asioista, kuten pilkkimisestä tai sienestämisestä tuotteistaan elämyksiä *“live like a local”* -hengessä. Elämysten ei tarvitse olla ihmeellisiä, monimutkaisia tai pitkäkestoisia, kunhan ne tarinallistetaan ja opastetaan hyvin.

Palveluiden tuotteistamisessa on Pohjois-Savon alueella vielä paljon kehittämistä. Tuotteistamista tulisi tehdä asiakaslähtöisesti sellaisiin kanaviin, josta ne ovat helposti löydettävissä, kohdeasiakkaan omalla äidinkielellä tai englanniksi. Keskustelussa nousi esille, että asiakkaat toivovat tarinankerrontaa, ei niinkään tiedottamista – tulisi mieluummin luoda mielikuva elämyksestä, ei vain luetella faktoja mitä hintaan kuuluu. Tuotteistaminen helpottaa palvelun myyntiä ja arvoverkon muut jäsenet, kuten hotellit tai matkanjärjestäjät voivat ottaa hyvin tuotteistetun palvelun itselleen myyntiin.

Työpajan osallistujat toivoivat aiempaa enemmän yhtenäisyyttä ja yhteistyötä alojen ja toimijoiden välillä. Nähtiin, että toimijat ovat hajallaan, asiakaspolut ovat sekavia ja monimutkaisia, ja yhteistyön lisäarvoa ei tunnisteta tarpeeksi hyvin. Esimerkiksi paikallisista tapahtumista ilmoitetaan liian myöhään, eikä tietoa löydy helposti tapahtumakalentereista tai matkailusivuilta. Erään osallistujan sanoin: *“Pidetään kynttilää vakan alla, ettei vaan tule asiakkaita”*.

Osallistujat keskustelivat myös siitä, että toimialoja yhdistävä vastuutaho puuttuu. Olisi tärkeää, että jollakin nimetyllä toimijalla olisi vastuullaan matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden alojen yhteistyön strateginen suunnittelu ja alueellisen kehittämisen koordinointi. Tarvitaan yksi toimijat yhteen kokoava taho, joka johtaa ja ylläpitää matkailu-, tapahtuma ja luovan talouden toimijoiden verkostoa.

Visiokeskustelun jälkeen osallistujat pohtivat kuinka yhteistyön tekemistä voisi konkreettisesti edistää. Toimijat olivat valmiita tarjoamaan muille tiloja, ideoita, markkinoinnillista yhteistyötä, viestintää

sekä omia verkostoja käyttöönsä. Heillä oli myös tarpeita ja toivoivat, että muut tarjoaisivat osallistujille tapahtumasisältöjä, valmiita tapahtumia ja palvelutarjontaa ostettavaksi. Toimijat voisivat tarjota yhdessä asiakkaille ryhmämatkakonsepteja, kohderyhmille suunnattuja paketteja sekä yhdistelmätuotteita. Toimijat voisivat tukea toisiaan järjestämällä verkostotapaamisia, paketoimalla yhteisiä palveluita sekä välittämällä tietoa, kuten hyviä toimintamalleja, vinkkejä sekä tekemällä ristiin markkinointia.

Osallistujat olivat valmiita ottamaan vastuuta kokeiluiden mahdollistamisesta ja yhteistyön toimintamallien kehittämisestä. Työpajaan osallistuneet kuntien kulttuurilaitosten edustajat toivat esille, että tehtävän kehittämisen tulee tapahtua työajan puitteissa ja tehtävänkuvan mukaisesti.

Osallistujat näkivät, että toimijat saadaan sitoutumaan yhteistyöhön, kun kaikkia osapuolia hyödyttävä arvonluonti tunnistetaan. Yhteistyön tulee olla todellista, tasapuolista, läpinäkyvää ja sen tulee perustua luottamukseen.

10 VETOVOIMAEKOSYSTEEMIN TOIMINTAMALLI

10.1 Pohjois-Savon maakuntaohjelmat

Pohjois-Savon alueellisen kehittämisen malliksi on valittu ekosysteeminen toiminta älykkään erikoistumisen kärkialoilla. Niillä toteutetaan maakuntasuunnitelmaa ja –ohjelmaa, jotka perustuvat kulloisenkin hallituksen aluekehittämisen painopisteisiin, alueen tarpeisiin sekä maakuntaan vaikuttaviin kansallisiin strategioihin.

Matkailu oli uusi kärkiala vuosien 2022–2025 maakuntaohjelmassa. Sen visiona oli kasvattaa luonto-, tapahtuma- ja kulttuurimatkailua sekä kehittää itäsuomalaista yhteistyötä. Tavoitteena oli vastata matkailijoiden kulutuskäyttäytymisen muutokseen ja vihreään siirtymään digitalisaation avulla, sekä kehittää toimialaa kestävän kehityksen periaatteiden mukaiseksi. Tavoitteena oli myös luoda maakunnan alueella toimiva matkailuorganisaatiomalli, ja tästä sai alkunsa Pohjois-Savon Matkailu Oy vastaamaan kansainvälisestä markkinoinnista.

Uudessa, vuosien 2026–2029 Pohjois-Savon maakuntaohjelmassa matkailu -kärkialaa vahvistettiin tuomalla sen rinnalle luova talous eli matkailu ja luova talous muodostavat uuden kärkialan tukien ekosysteemistä kehittämistoimintaa. Kehittämisen painopisteet ovat yrittäjyyden vahvistaminen, digitaalinen murros, osaamisen ja hyvinvoinnin tukeminen, kulttuurin rooli turvallisuudessa sekä ekologisesti kestävät toimintamallit.

10.1.1 Kulttuurin ja luovien alojen kehittämisohjelmat

Pohjois-Savossa kulttuurin ja luovien alojen kehittämistyö sai vauhtia vuonna 2018 kun Pohjois-Savon taidetoimikunnan johtama Kulttuurin ja taiteen työryhmän suosituksesta kulttuuri ja luovat alat nostettiin kehittämistoiminnan kärjeksi. Tuolloin Pohjois-Savosta puuttui strategia ja kehittämisohjelma kulttuurin ja luovien alojen kehittämiseksi. Ohjelmatyön toteuttajaksi esitettiin Savonia-ammattikorkeakoulua ja se luotiin laajalla yhteistyöverkostolla TAIKEN (nyk. KUVI), ammattilaisten, yhdistysten, yritysten, yrityskehitys- ja rahoittajaorganisaatioiden sekä kulttuurialan oppilaitosten kanssa. Kehittämisohjelma julkaistiin vuonna 2021. [Viite: Luova Pohjois-Savo: Luovien alojen kasvu ja yhteistoiminta Pohjois-Savossa - Theseus]

Ohjelmaan koottiin tuleville vuosille keskeiset toimenpidealueet, toimenpiteet ja tehtävät. Luova Pohjois-Savo-ohjelman strategiset tavoitteet:

1. Pohjois-Savossa toimii kansainvälisesti verkottunut luovan talouden ekosysteemi.
2. Luovien alojen osaaminen poikki leikkaa kaikkia toimialoja ja innovaatiokärkiä.
3. Luovat alat toteuttavat kestävän kehityksen tavoitteita.

[Viitattu 8.1.2026: Raportti_Luova_pohjoissavo_10062021.pdf]

Pohjois-Savon kulttuuristrategiaa laadittiin rinnakkain kehittämisohjelman kanssa. Se keskittyi kuntien kulttuuritoimintaan. Painopisteet olivat kulttuurin saavutettavuuden, elinvoiman ja hyvinvoinnin lisäämisessä, ja alueen kulttuurielämää ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Strategian toteuttamista ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta, joka korostaa kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta

ja monipuolista käyttöä. Pohjois - Savon kulttuuristrategia valmistui tammikuussa 2023, ja se on kehitetty yhteistyössä kuntien ja kulttuuritoimijoiden kanssa. [Viitattu 8.1.2026: _media_7-viestinta_kulttuuri_p-s-kulttuuristrategia-web-final-korjattu.pdf]

Pohjois-Savon kulttuuristrategian tavoitteet:

1. Kukoistava pohjoissavolainen kulttuurielämä, jossa kulttuuri- ja taide-elämykset ovat kaikkien väestöryhmien saavutettavissa
2. Kulttuurista ja taiteesta taloudellisesti vaikuttava toimiala, joka luo merkittävää elinvoimaa koko maakuntaan tarjoamalla työtä suoraan ja välillisesti.
3. Kulttuurin ja taiteen terveyttä sekä elämänlaatua parantavat hyödyt ovat itsestäänselvä, tiedostettu osa ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sote-palveluita kaikissa ikäryhmissä.

[Viitattu 8.1.2026: https://www.pohjois-savo.fi/media/7-viestinta/kulttuuri/p-s-kulttuuristrategia-web-final-korjattu.pdf]

10.1.2 Tapahtuma-alan kehittämisohjelmat

Tapahtumateollisuuden selvityksen (TEM), 2023 [Viitattu 21.1.2026: Tapahtuma-alaa ei tunnisteta elinkeinona, mikä on este kasvulle - Työ- ja elinkeinoministeriö]

Selvityksen tarkoituksena oli tuottaa tietoa, jolla tunnistetaan tapahtuma-ala elinkeinona sekä toimijana kaupunkien toimintakentässä kansallisesti. Lisäksi selvityksen tavoitteena oli tuottaa tietoa kansallisen kaupunkipolitiikan tueksi sekä luoda pohjaa tapahtuma-alan liiketoiminnan tunnistamiselle, toipumiselle ja kehittymiselle koronapandemia-ajan jälkeen. Selvityksen toteutti työ- ja elinkeinoministeriön tilaamana Tapahtumateollisuus ry.

Selvityksen perusteella tapahtuma-alan tulevaisuuden kehityskohteita ovat:

- Vaikuttavuuden tunnistaminen, kasvun esteiden poistaminen sekä alan tilastoinnin ja tiedonkeruun parantaminen. Vaikutusten mittaaminen ja tietopohjan kartuttaminen parantaisivat tiedolla johtamista.
- Tapahtuma-alan ja kaupunkien saumattoman yhteistyön vahvistaminen olisi tärkeää myös Suomeen saatavien kansainvälisten suurtapahtumien toteutumisessa. Niillä on keskeinen tehtävä myös uusien kaupunkilaisten ja kansalaisten sekä merkittävien matkailijavirtojen houkuttelussa.

Tilannekuva luovien alojen ja tapahtuma-alan liiketoiminnasta [Viitattu 21.1.2026: Luovien alojen tilannekuva | VTT]

Luovaa osaamista pidetään kestävän kasvun merkittävänä lähteenä laajalti eri toimialoilla. Siksi myös tarve kehittää luovaa osaamista ja luovia aloja on tunnistettu niin yrityksissä kuin julkisellakin sektorilla. Järjestelmällistä tietoon perustuvaa kehittämistä on kuitenkin haastanut vaikeus määritellä ja tunnistaa luovat alat.

Kokonaiskuvan täsmentämiseksi Business Finland tilasi VTT:ltä selvityksen Tilannekuva luovien alojen ja tapahtuma-alan liiketoiminnasta. Siinä jäsennettiin liiketoimintaekosysteemien rakennetta sekä toimijoiden kytkeytymistä arvoverkostoissa.

10.1.3 Matkailun kehittämisohjelmat

Pohjois-Savon Matkailu Oy:n strategia

Pohjois-Savon Matkailu Oy:n rooli on luoda edellytyksiä kasvulle ja yhdistää elinkeinon ja alueen yhdeksi vaikuttavaksi ääneksi. Pohjois-Savon Matkailu Oy on merkittävä edistysaskel matkailualueen koordinoituun johtamiseen, kehittämiseen ja edunvalvontaan Pohjois-Savossa. Yhtiö koordinoi alueen matkailutoimijoiden yhteistyötä, luo kontakteja kansainvälisille markkinoille ja kehittää toimialaa sekä edustaa alueen matkailutoimijoita sovituissa alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa, kuten Visit Finland ja Lakeland -yhteistyössä. Lisäksi yhtiö tuottaa markkinatietoa ja seuraa matkailun kehittymistä sekä toteuttaa matkanjärjestäjäyhteistyötä. [viitattu 21.1.2026 Pohjois-Savon matkailu - Maakunnallinen matkailunedistämisorganisaatio]

Visit Finland Itä-Suomi –ohjelma

Matkailuelinkeinon kansainvälistämiseksi ja kestävää matkailua tukevaksi kasvuohjelmaksi on Visit Finland käynnistänyt Itäisen Suomen kestävän matkailun kasvuohjelman vuosille 2025-2028. Sen toteutusalue on Kainuu, Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Karjala ja Kymenlaakso. Pohjois-Savossa kasvuohjelmaa toteutetaan SavoGrow:n koordinoimassa Pro Lakeland II –hankkeessa, joka tähtää Kainuun, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan muodostaman järvimatkailualueen pk-yritysten kansainväliseen kasvuun ja kilpailukyvyn parantamiseen. [Viitattu 21.1.2026 ProLakeland II - Savogrow]

10.2 Ekosysteemin määritelmä ja toiminta

Tässä luvussa on pääosin sovellettu VTT:n julkaisemaa Yhdessä kestävää kasvua-ekosysteemiopasta. Oppaaseen on koottu tietoa ekosysteemien toiminnasta ja sen tarkoituksena on avata monimuotoista ekosysteemikäsitettä, jäsentää ekosysteemin toiminnan menestystekijöitä, kuvata hyötyjä eri toimijoiden näkökulmista sekä tuoda esille ekosysteemin vaikuttavuuden mittareita. [Viitattu 1.12.2025 Yhdessa_kestavaa_kasvua_17022021.pdf]

10.2.1 Ekosysteemi

Ekosysteemi toimii yhteisluonnin ympäristönä, missä toimijat sitoutuvat yhteisiin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan ja uusiin liiketoiminta-aloitteisiin.

Osallistujat ovat heterogeeninen ja monialainen ryhmä, joita yhdistää yhteiset haasteet ja niiden ratkaiseminen. Haasteet voivat liittyä esimerkiksi teknologiaan, liiketoimintaan, tai sosiaalisiin ongelmiin. Ekosysteemien hallintomalli voi olla hajautettu ja hybridi, jossa avoimuus edistää innovointia ja uusiutumista. Ekosysteemien toimintamekanismille on tyypillistä kilpailu ja yhteistyö toimijoiden välillä ja toimijoiden monimuotoisuus, mikä on eduksi systeemin toimivuudelle ja kestävyydelle.

10.2.2 Klusteri

Klusteri toimii yhteistyöelimenä tuoden yhteen yrityksiä samalta liiketoimintasegmentiltä.

Tavoitteena on yritysten näkyvyyden lisääminen ja olla äänenä yhteisten näkemysten ja tavoitteiden esilletuomisessa. Klusterissa toimijat jakavat saman tietopohjan ja liiketoimintalogiikan ja tyypillisesti se voi olla maantieteellisesti keskitetty. Klusterin hallintomalli voi olla joko hajautettu tai jaettu. Yritys-segmenttien rajat ja monialaisuuden puute voivat kuitenkin rajoittaa klusterissa uuden osaamisen syntymistä. Klusterin toimintamekanismille tyypillistä on kilpailuasetelma yritysten välillä, joka voi rajoittaa yhteistyötä.

10.2.3 Arvoverkosto

Arvoverkosto on toisiinsa kytköksissä olevien toimijoiden yhteistyömalli, jonka jäsenillä on toisiaan tukevaa osaamista, jota vaaditaan tuotteen, palvelun tai suuremman kokonaisuuden tarjoamiseen ja toimittamiseen.

Siinä eri toimijat (esim. yritykset, erilaiset organisaatiot, asiakkaat, kumppanit) tuottavat yhteistyön kautta arvoa asiakkaille ja toisilleen. Se on alihankintaketjuja laajempi kokonaisuus, jossa jokainen osapuoli tuo oman osaamisensa, resurssinsa ja panoksensa yhteistyöhön.

Arvoverkostoa ohjaavat yhteiset ydintoiminnot ja toisiinsa linkittyvät ansaintamallit. Se voi muodostua myös isomman toimijan tai kärkiyrityksen ydintoimintojen ympärille toteuttaen verkostomaisesti sen tavoitteita. Toimintamekanismi perustuu osapuolten vuorovaikutukseen ja osapuolten osaamista yhdistävään rakenteeseen.

10.2.4 Ekosysteemien kehitysvaiheet ja toimijoiden roolit

Ekosysteemien kehittymisessä voidaan tunnistaa neljä päävaihetta: tarpeen tunnistaminen ja vision muodostaminen (etsintävaihe), ekosysteemin toimijoiden ja roolien täsmentyminen (kokeiluvaihe), ekosysteemin toiminta (laajentuminen) ja uudelleen arviointi (kypsyys).

Ekosysteemin kehitysvaiheet ja avaintoimijat:

1. **Etsintävaihe**, jossa etsitään yhteistyön mahdollisuuksia ja tapoja sekä aloitetaan konkreettisia kehitystoimia. Avaintoimijoita ovat julkiset toimijat, tutkimus- ja kehitystoimijat ja erilaiset välittäjäorganisaatiot.
2. **Kokeiluvaihe**, missä yhteistyö on jo saanut muotonsa ja yhdessä luotuja ratkaisuja aletaan ottaa koekäyttöön. Avaintoimijoita ovat pienet yritykset ja start upit ja suuret yritykset, jotka ovat yleensä haasteiden ja kehittämistarpeiden omistajat
3. **Laajentumisvaihe**, jossa yhteistoimintaa on tehty ja se alkaa olla vakiintunutta. Tässä vaiheessa osa ekosysteemin yrityksistä voi ottaa johtoaseman ja alkaa skaalata liiketoimintamallia ja uusia ratkaisuja maailmanmarkkinoille. Avaintoimijoita ovat suuret yritykset (skaalaajat), jotka pystyvät uudistamaan ja tehostamaan omaa liiketoimintaansa sekä kasvuyritykset

4. **Uudistumis- ja kypsyysvaihe**, jossa ekosysteemin arvoverkko toimii yhtenä toimijana ja pyrkii vakauttamaan muodostuneen markkinan omaksi edukseen. Tässä vaiheessa ekosysteemissä ja toimijoissa tehdään strategista uudistumista. Avaintoimijoita ovat vakiintuneet suuret yritykset ja globaalit alustat.

[Viitattu 28.1.2026: Yhdessa_kestavaa_kasvua_17022021.pdf]

Tämän selvityshankkeen tavoitteena oli selvittää kuinka matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden alat voisivat parhaiten tehdä yhteistyötä, kehittää uusia palveluita ja tutkia onko aloilla kyvykkyyttä rakentaa monialaista ekosysteemitoimintaa. Lisäksi tavoitteena oli selvittää eri toimijoiden roolia ekosysteemin muodostamiseksi. Taustalla oli tarve selvittää toimialojen ajankohtaista tilannekuvaa, lukuja sekä työllistämisvaikutuksia alueella.

Hankkeen toimenpiteet keskittyivät pääosin ensimmäiseen eli etsintävaiheeseen ja hieman myös toiseen, eli kokeiluvaiheeseen.

”Yksittäinen ekosysteemi ei välttämättä käy läpi kaikkia vaiheita ja tavoitteiden ja toimijoiden muutokset voivat edellyttää myös ekosysteemin uudelleen muotoutumista tai synnyttää useampia ekosysteemikokonaisuuksia tai uusia ja haarautuvia arvoverkkoja. Käytännössä ekosysteemit kehittyvät kokeilemalla ja toistojen avulla.”

[Viitattu 28.1.2026: Yhdessa_kestavaa_kasvua_17022021.pdf, s.37]

10.2.5 Ekosysteemin koordinoija eli orkestroija

Ekosysteemin orkestroijalla on oma roolinsa kussakin vaiheissa. Eritoten tärkeä se on etsintä- ja kehitysvaiheissa, jossa tarvitaan hyviä verkostotaitoja, erilaisia yhteiskehittämisen työkaluja ja prosesseja, kun saatetaan toimijoita yhteen ja lähdetään etsimään yhteistyön mahdollisuuksia. Myös uudistumis- ja kypsyysvaiheessa orkestroijan rooli korostuu ekosysteemin monimuotoisuuden esillä pitämisessä ja sen edistämisessä, jotta uudistuminen on mahdollista

Esimerkkejä orkestroijan rooleista ekosysteemin eri vaiheissa:

Vaihe 1: Mahdollistaa kohtaamisia, tuo yhteen ajatuksia herätteleviä visionäärejä sekä sisältöasiantuntijoita sekä auttaa yhteisen arvopohjan luomisessa ja konkreettisten toimenpiteiden aloittamista.

Vaihe 2: Tukee jaettua näkemystä ja vision toteutumisesta käytännössä. Aktivoi toimijoita yhteistyöhön ja tuo esille yhteiskehittämisen ja arvonluonnin mahdollisuuksia sekä ekosysteemin hyötyjä eri toimijoille.

Vaihe 3: Seuraa ja sparraa toimintaa yhteiskehittämiseen, analysoi saavutettuja tuloksia sekä viestii / kommunikoi yhteistyön tuloksista ja hyödyistä eri osapuolille. Vaikka operoija on sitoutunut yhteisen vision ja rakenteiden ylläpitoon on tahon oltava avoin myös uusille toimijoille ja ideoille

Vaihe 4: Edistää ekosysteemin monimuotoisuutta ja ketteryyttä ja vahvistaa yhteistä visiota aktiivisen vuoropuhelun avulla. Uudistumis- ja kypsyysvaiheessa operoijan rooli on nostaa esiin markkinoita uudistavia liiketoimintamalleja, edistää arvon luonnin uudistumista ja uusia yhteistyön tapoja.

[Viitattu 28.1.2026: Yhdessa_kestavaa_kasvua_17022021.pdf]

10.2.6 Julkisten toimijoiden roolit

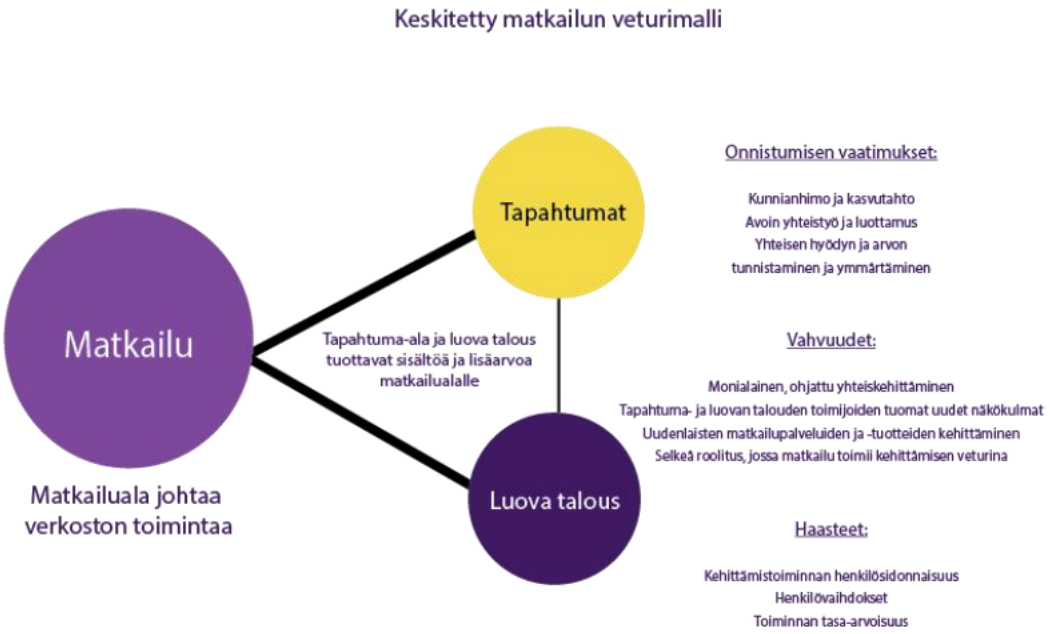
Paikalliset ekosysteemit ovat avainroolissa, kun kansallisia politiikka- ja strategiatason visioita viedään käytäntöön. Usein ne vaativat ajatusmaailman muutoksen ohjausta kun haasteet käännetään kestävän kasvun mahdollisuuksiksi. Edellisten kunnianhimoiset tavoitteet ja etenemissuunnitelmat on määriteltävä laajemmin erilaisille kohderyhmille ja yhteisöille, jotta saadaan poliitikot, julkiset toimijat, yritykset, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, kansalaiset, kansalaisjärjestöt ja muut toimijat työskentelemään yhdessä. Kaupungeilla on tärkeä rooli toimijoiden yhdistämisessä ja houkuttelussa, sekä palvelemisessa neutraalina kehitysalustana, joka tuo yhteen useita toimijoita yhteiseen ongelmanratkaisuun.

Kansallisten ja EU-tason ohjelmien tulisi linkittää kehitysympäristöt ja yliopistojen, korkeakoulujen, yritysten ja kaupunkien infrastruktuurit toisiinsa ekosysteemien yhteistyön alustaksi. Julkisesti rahoitetut ohjelmat ja rahoitus ovat osaamisekosysteemille ja tutkimusinfrastruktuurille elintärkeitä. Voimavaroja tulee kohdentaa erityisesti kansainvälisesti merkittäviin ja kansallisiin vahvuuksiin perustuviin tutkimusinfrastruktuureihin ja kehitysympäristöihin.

EU-tasolla ekosysteemien toimintaa tukevien käytäntöjen ja TKI-investointien tulisi olla innovaatio- ja liiketoimintalähtöisempää, jotta voidaan turvata osallistumismahdollisuudet kaiken tyyppisille ja kokoisille yrityksille. [Viitattu 28.1.2026: Yhdessa_kestavaa_kasvua_17022021.pdf]

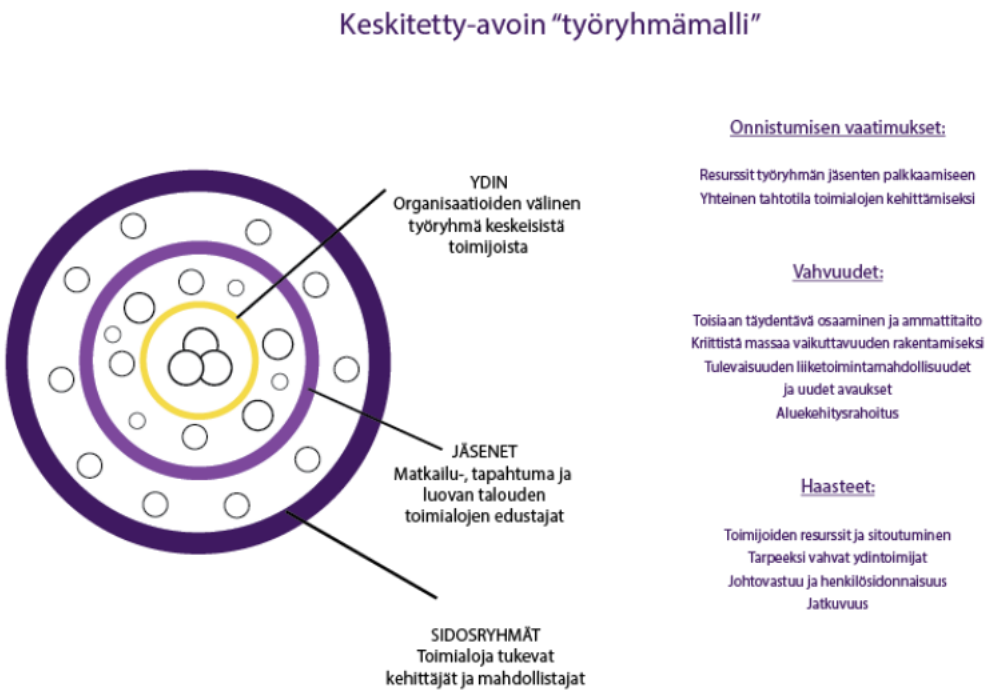
10.3 Ehdotukset Vetovoimaekosysteemin toimintamalleiksi

Matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden alat yhdistävän Vetovoimaekosysteemin toimintamallin kuvaus laajeni suunnitellusta yhdestä toimintamallista kolmeksi eri toimintamalliksi. Tämä johtui siitä, että kehittämistyön aikana havaittiin ekosysteemin toimintamallille olevan useita eri vaihtoehtoja sekä etenemisaskeleita. Kuvatut toimintamallit ovat tavoitteiltaan, laajuudeltaan ja toiminnaltaan erilaisia. Kolme toimintamallia antaa mahdollisuuden lähteä liikkeelle kevyemmällä, verkostomaisella yhteistyömallilla ja edetä yhteistyön syventyessä laajempaan, kaikki toimialat yhdistävään ekosysteemimäisesti toimivaan malliin.

Kuva 13. Visualisointi Matkailun veturimallista

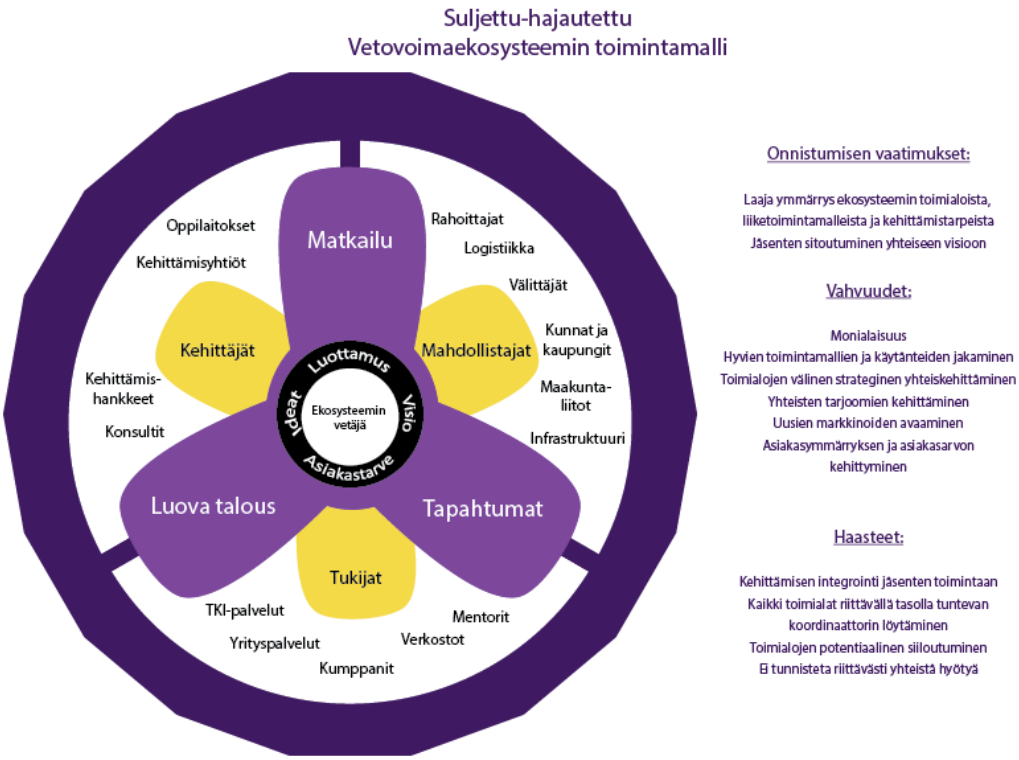
Matkailuvetoinen toimintamalli kuvaa keskitettyä mallia, jossa matkailuala toimii ekosysteemin veturina ja suurimpana hyödyntäjänä. Tapahtuma-ala ja luovat alat toimivat ekosysteemissä matkailualalle sisältöä ja lisäarvoa tuottavina toimijoina. Mallin vahvuuksia ovat monialainen ohjattu yhteiskehittäminen ja verkostoituminen, tapahtuma- ja luovan talouden toimijoiden tuomat uudenlaiset näkökulmat, uusien palvelujen ja tuotteiden kehittäminen sekä selkeä roolitus, jossa matkailuala toimii ekosysteemin vetäjänä. Haasteita ja riskejä matkailuvetoisessa toimintamallissa ovat kehittämistoiminnan henkilösidonnaisuus ja henkilövaihdokset sekä toiminnan tasa-arvoisuus. Mukana olevilta toimijoilta vaaditaan kunnianhimoa, avointa yhteistyötä ja luottamusta sekä yhteisen hyödyn ja arvon ymmärtämistä. Lisäksi vaaditaan taloudellisia resursseja sekä osallistumista ja sitoutumista toiminnan yhteiskehittämiseen.

Kuva 14. Visualisointi ydinryhmä-toimintamallista

Keskitetty-avoin ydinryhmä-toimintamalli perustana on alueen matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimialojen keskeisimmistä toimijoista muodostama ydinryhmä, jolla on toimintaa ja yhteistyötä koordinoiva rooli. Ydinryhmän jäsenet toimivat nk. näköalapaikoilla eli heillä on hyvä tuntemus ekosysteemin jäsenistä, yleisistä kehitysnäkymistä ja yhteistyön tasoista. Se ohjaa toiminnan tavoitteita ja on usein myös tulosten keskeinen hyödyntäjä. Jotta tällainen johtamismalli onnistuu, täytyy ydinryhmällä olla riittävät resurssit ja jaettu näkemys ja tahtotila toimialojen kehittämiseksi. Tämän toimintamallin vahvuudet ovat toisiaan täydentävässä osaamisessa, monialaisessa ja lukumääräisesti isossa toimijajoukossa toiminnan vaikuttavuuden aikaan saamiseksi ja tulevaisuuden liiketoiminnan kehittämiseksi. Monialaisuus on vahvuus myös kehittämishankkeiden kokoamisessa.

Toiminnan haasteita ovat toimijoiden mahdollisuudet ja resurssit sitoutua ekosysteemin toimintaan, esimerkkinä mikroyritykset tai freelancerit. Ydinryhmän toimijoiden tulee olla vahvasti kehittämissuuntautuneita ja kyetä luomaan johtamismalli, joka takaa paitsi toiminnan jatkuvuuden, myös ruokkii avoimuutta ja luottamusta toimijoiden välillä. Se on välttämättömyys ja perusta ekosysteemin kehittämistyölle, uudistumiselle ja vaikuttavuudelle.

Kuva 15. Visualisointi matkailu-, tapahtuma ja luovan talouden ekosysteemin toimintamallista

Suljettu-hajautettu kolmen toimialan ekosysteemimalli, jossa matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden alat toimivat yhteistyössä ja ekosysteemin toimintaa johtaa ja kehittää nimetty organisaatio: ekosysteemin vetäjä. Jokaisella toimialalla on lisäksi omat arvoverkostonsa ja toimijoiden ympärille rakentuvat “miniekosysteemit”. Toimintamallin etuja ovat monialaisuus ja toisilta oppiminen, hyvien toimintamallien ja käytänteiden jakaminen, toimialojen välinen strateginen yhteiskehittäminen, yhteistarjoomien kehittäminen, uusien markkinoiden avaaminen ja aiempaa paremman asiakasymmärryksen kehittyminen. Toimintamallin haasteita ovat kokonaisuuden integrointi ekosysteemin jäsenten toimintaan, toimialat riittävällä tasolla tuntevan koordinaattorin löytäminen, toimialojen potentiaalinen siiloutuminen sekä se, ettei yhteistä hyötyä tunnisteta riittävästi. Toimintamalli vaatii kaikkien toimialojen osallistujien sitoutumisen yhteiseen visioon sekä laajan ymmärryksen toimialoista, liiketoimintamalleista ja kehittämistarpeista. Lisäksi se vaatii investointeja ja ulkopuolista rahoitusta.

10.4 Sitoutuneet yhteistyötahot

Vetovoimaekosysteemi-selvityshankkeen aikana järjestettiin työpajoja sekä keskustelutilaisuuksia, joihin osallistuivat aktiivisesti Pohjois-Savon alueen kuntien, kehittämisyhtiöiden, tutkimus- ja oppilaitosten sekä virastojen edustajat. Mukana oli edustajia seuraavista tahoista: Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon Matkailu Oy, Kuopion kaupunki, Lapinlahden kunta, Iisalmi ja Tienoot –verkosto, Navitas Kehitys Oy, Taiteen edistämiskeskus, Ingmanedu, Savon ammattiopisto, Itä-Suomen Yliopisto, Kehitysyhtiö SawoGrow Oy, Iisalmen kaupunki, Vieremän kunta, Varkauden kaupunki sekä Kuopion keskus ry.

Tahkon alueella toimivien yritysten muodostama tapahtumatiimi osoitti kiinnostuksensa Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuman jatkamisesta sekä toimialojen välisen yhteistyön kehittämisestä osana tapahtumaa. Tapahtumatiimissä mukana olevia yrityksiä ovat Tahko Mountain, Osuuskauppa Peeässä, Tahko Spa, TAHKOcom, Bon Group sekä Panorama Resort.

Selvitystyön aikana vahvistui, että toimialat ovat eriarvoisessa asemassa, koska ne ovat eri tavoin järjestäytyneitä alueella. Matkailuala on aloista järjestäytynein, sillä Pohjois-Savon Matkailu Oy perustettiin vuonna 2023, ja sen tehtävänä on koordinoida alueen matkailutoimijoiden yhteistyötä, luoda kontakteja kansainvälisille markkinoille ja kehittää toimialaa sekä edustaa alueen matkailutoimijoita sovituissa alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Tapahtuma- ja luovan talouden aloilla vastaavaa, yhteiseen kehittämistoimintaan järjestäytynyttä toimintaa ei Pohjois-Savon alueella ole, vaan kehittämistoiminta on yksittäisten henkilöiden, julkisten toimijoiden, kehittämisyhtiöiden ja kehittämishankkeiden varassa.

11 TAPAHTUMAN TUOTANTOMALLI

Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuman tuotantomalli kuvaa miten tapahtumakonseptin idea viedään käytännön toteutukseen. Siinä määritellään tapahtumakonseptin ydinelementit, tapahtumatuotannon rakenteet ja prosessit sekä tapahtuman laatu ja vaikuttavuus.

11.1 Tapahtumakonseptin ydinelementit

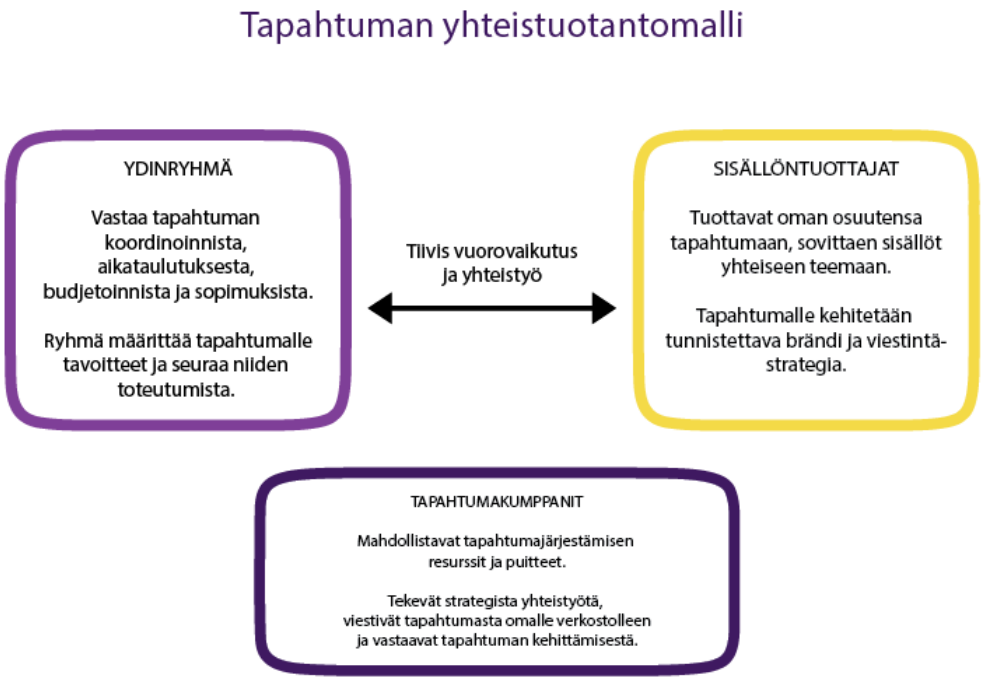
Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuman tavoitteena on syventää matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimijoiden välistä alueellista yhteistyötä, edistää uusia tuote-, palvelu- ja liiketoimintaideoiden syntymistä, pilotoida monialaista yhteiskehittämistä sekä sitouttaa paikalliset toimijat kehittämiseen.

Tapahtuman ydinkohderyhmiä ovat Itä-Suomen alueella toimivat matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimijat, niin yritykset kuin yhdistykset. Kohderyhmiä ovat myös edellä mainittuja toimialoja kehittävät tahot, kuten kuntien matkailu-, tapahtuma- ja kulttuuripalvelut sekä alueelliset kehittämishankkeet.

Yhden työpäivän kestoinen Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuma jakautuu kahteen osioon: aamupäivän seminaariosuuteen, jossa kuullaan inspiroivia tarinoita matkailun, tapahtumien ja luovan talouden kentältä sekä iltapäivän työpajaosuuteen, jossa kehitetään uusia palvelu- ja tuoteideoita.

11.2 Tapahtumatuotannon rakenteet ja prosessit

Vetovoimaa Itä-Suomeen on suunniteltu usean toimijan yhteistyössä järjestettäväksi tapahtumaksi niin, että tapahtumatuotannon vastuut ja resurssit jakautuvat mukana olevien organisaatioiden kesken. Yhteistuotantomallissa jokaisella kumppanilla on selkeä rooli ja vastuualue, tuotantoa koordinoidaan yhteistyössä toimijoiden välillä ja kaikki osapuolet saavat tapahtumasta hyötyä: näkyvyyttä, verkostoja ja uusia sisältöjä toimintaansa. Useiden asiantuntijoiden mukana oleminen tuo tapahtumaan monipuolista ohjelmaa sekä erilaisia näkökulmia tapahtumatuotantoon.

Kuva 16. Tapahtuman yhteistuotantomalli

Tapahtumaa organisoiva ydinryhmä vastaa kokonaiskoordinoinnista, aikataulusta ja budjetista sekä luo tarvittavat sopimukset ja määrittää tavoitteet tapahtumalle. Sisällöntuotannosta vastaavat henkilöt tuottavat oman osuutensa tapahtumaan ja sisällöt sovitetaan yhteiseen teemaan. Tapahtumalle kehitetään oma tunnistettava brändi ja viestinnän tueksi tehdään viestintästrategia, johon kumppanit sitoutuvat ja jakavat viestintää omissa kanavissaan. Näin valjastetaan kaikkien mukana olevien kumppaneiden verkostot ja viestintä tapahtuman onnistumiseksi.

Tapahtuman kustannukset koostuvat sen järjestämiseen osallistuvan henkilöstön palkoista, seminaari- ja kokoustilojen vuokrasta, puhujapalkkioista, markkinointikuluista sekä tapahtuman tarjoiluista. Kustannukset jaetaan sovitusti tapahtumatuotantoon osallistuvien kumppaneiden kesken, mahdollisesti hyödyntäen kumppaneiden omia resursseja ja tiloja.

11.3 Tapahtuman laadun ja vaikuttavuuden arviointi

Laadun arviointi keskittyy siihen, miten hyvin tapahtuma oli järjestetty. Vetovoimaa Itä-Suomeen -tapahtuman laadun ja onnistumisen arvioinnissa on tärkeää peilata tapahtuman onnistumista suunnitteluvaiheessa määriteltyihin tavoitteisiin. Tapahtuman järjestäjät voivat itse arvioida onnistumista reflektoimalla, kuinka aikataulut pitivät, miten tilajärjestelyt ja tekniikka toimivat ja kuinka viestintä tavoitti kohderyhmät. Osallistujakokemuksen laatua voidaan arvioida tapahtumaosallistujien lyhyellä palautekyselyllä, toimijoiden haastatteluilla sekä havainnoimalla tapahtumassa osallistujien käytöstä. Osallistujilta voi kysyä mitä mieltä he olivat tapahtuman sisällöstä, järjestelyistä ja puhujista, sekä kuinka ohjelma vastasi osallistujien tarpeisiin.

Tapahtuman vaikuttavuuden arviointi keskittyy siihen, mitä tapahtuma sai aikaan. Voidaan arvioida mitä uutta osallistujat oppivat, saivatko he uusia kontakteja tai yhteistyöideoita, mihin konkreettisiin toimenpiteisiin tai päätöksiin seminaari johti sekä miten seminaarin sisältöä on hyödynnetty käytännössä. Vaikuttavuutta voidaan arvioida seurantakyselyllä esimerkiksi 3-6 kuukautta tapahtuman jälkeen, seuraamalla onko tapahtumasta lähtenyt liikkeelle uusia projekteja ja yhteistyötä sekä tarkastelemalla osallistujien jakamaa sisältöä sosiaalisessa mediassa.

12 TAPAHTUMAPILOTTI

Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtumapilotti järjestettiin osana Vetovoimaekosysteemi-selvityshankkeen toimenpiteitä. Pilotoinnin tavoitteena oli testata verkoston yhteistyövalmiuksia, edistää uusia tuote-, palvelu- ja liiketoimintaideoita sekä juurruttaa monialainen tapahtuma alueelle niin, että se mahdollistaa tapahtumaan liittyvän uuden liiketoiminnan syntymisen. Tapahtuman toteutuksessa testattiin kumppanuustapahtumamallia, jonka tavoitteena oli toimijoiden verkostoituminen ja tutustuminen tapahtumassa uusiin potentiaalisiin kumppaneihin.

Kuva 17. Kuva Vetovoimaa Itä-Suomeen 22.10.2025 -tapahtuman osallistujista

12.1 Tapahtumapilotin suunnittelu

Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtumapilotin suunnittelu aloitettiin keväällä 2025. Tavoitteena oli kehittää vetovoimainen tapahtuma, joka innostaisi matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimijat osallistumaan, inspiroitumaan ja kehittämään yhdessä uutta liiketoimintaa. Tapahtuman suunnittelusta olivat vastuussa Vetovoimaekosysteemi-selvityshankkeen hanketiimi.

Suunnitteluvaiheessa keväällä päätettiin tapahtuman aikataulusta, paikasta, alustavista sisällöistä sekä kartoitettiin mahdollisia yhteistyökumppaneita. Tapahtumasta tiedotettiin ja kysyttiin palautetta hankkeen ohjausryhmältä. Tapahtuma julkaistiin Vetovoimaekosysteemi-selvityshankkeen verkkosivuilla kesäkuussa 2025. Samaan aikaan avattiin ilmoittautuminen tapahtumaan, lähetettiin hankkeen alkuvaiheessa kootulle yritysryhmälle sähköpostilla tietoa tapahtumasta sekä ilmoitettiin asiasta LinkedInissä.

Elokuussa 2025 käynnistyi tapahtumasuunnittelun aktiivisempi vaihe, jolloin pyydettiin tarjoukset tapahtuman puhujaehdokkailta, selvitettiin yhteiskuljetuksen järjestämistä, käynnistettiin aktiivinen markkinointi sähköpostilla ja sosiaalisessa mediassa sekä varattiin tapahtumatilat ja –tarjoilut. Syys-lokakuussa 2025 keskityttiin markkinoimaan tapahtumaa kohderyhmille, seurattiin hyvällä mallilla olevaa ilmoittautumistilannetta, kerrottiin käytännönjärjestelyistä jo ilmoittautuneille henkilöille sekä viimeisteltiin tapahtuman yksityiskohtia.

12.2 Yhteistyökumppanit ja sidosryhmät

Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtumapilotin yhteistyökumppaneita olivat Taiteen edistämiskeskuksen Sillanrakentajat-hanke, Data Prisma Oy, Iisalmi ja Tienoot –verkosto, Navitas Kehitys oy ja Elämys- ja ohjelmapalveluiden kehittäminen Pohjois-Savossa –hanke.

Taiteen edistämiskeskuksen Sillanrakentajat-hankkeen henkilöt Virpi Rautsiala ja Tiia-Mari Mäkinen olivat mukana tapahtuman suunnittelussa jo keväällä 2025. Sillanrakentajien hanketiimin kanssa ideoitiin toteutusta ja sisältöä sekä sitä, kuinka taiteilijat saadaan mukaan tapahtumaan. Rautsiala juonsi tapahtumapilotin vankalla ammattitaidolla. Data Prisma Oy tarjosi hankkeen käyttöön Kongressi-ohjelmiston, joka toimii tapahtumatuotannon työkaluna ja tukena. Kongressiin tehtiin tapahtumapilotin ilmoittautumislomake ja tapahtumasovellukseen esittely sekä aikataulutus. Ohjelmiston kautta tehtiin myös tapahtumaviestintää ilmoittautuneille. Tapahtumassa jaettiin palkinnot kahdelle äänestyksen voittaneelle palveluidealle, ja ideat luoneet ryhmät saivat lahjakortit Elämys- ja ohjelmapalveluiden kiihdyttämöohjelmaan. Lahjakortit tarjosi Elämys- ja ohjelmapalveluiden kehittäminen Pohjois-Savossa –hanke.

12.3 Tapahtuman ohjelma ja sisältö

Tapahtuman sisällön suunnittelussa otettiin huomioon kevään 2025 työpajoissa esille tulleet osallistujien tarpeet. Työpajoissa tunnistettiin, etteivät matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimijat löydä toisiaan riittävän hyvin ja valmista alustaa yhteistyön tekemiselle ei ole. Tapahtuman sisällön tavoitteeksi asetettiin, että sen tulisi olla osallistujia inspiroivaa ja uutta yhteistyötä kehittävää. Työpajojen pohjalta tunnistettiin kolme isoa teemaa, jotka tulivat osaksi seminaarin sisältöä: paikalliskulttuuri, kestävä matkailu ja rohkea yhteistyö. Paikalliskulttuurin teemaan saatiin puhujaksi viestinnän asiantuntija Riitta Raatikainen, kestävän matkailun teemaan yrittäjä Minna Murtonen ja rohkean yhteistyön teemaan yrittäjä, innovaattori Saku Tuominen. Iltapäivän työpajaosuus vastasi tarpeeseen tehdä enemmän monialaista yhteistyötä ja kehittää uusia palveluita, tuotteita ja liikeideoita.

12.4 Tapahtuman viestintä

Tapahtumaviestinnän tavoitteena oli olla selkeää, ammattimaista ja kohderyhmiä kiinnostavaa. Viestinnän tuli olla tehokasta ja hyvin kohdennettua. Tapahtumapilotista ja sen ajankohdasta tiedotettiin kohderyhmille hyvissä ajoin hankkeen työpajoissa keväällä 2025. Lisäksi pyydettiin hankkeen ohjausryhmää ja kumppaneita jakamaan tietoa tapahtumasta omissa kanavissaan.

Vetovoimaekosysteemin hanketiimi loi tapahtumalle oman graafisen ilmeen hyödyntäen Adobe Creative –palvelun valmiita suunnittelupohjia ja muokkaamalla niistä tapahtumaan sopivan visuaalisen ilmeen. Sama värimaailma vietiin tapahtumaohjelmisto Kongressin ilmoittautumislomakkeelle, Vetovoimaekosysteemi-hankkeen verkkosivuille ja sitä hyödynnettiin tapahtumaviestinnässä sosiaalisessa mediassa.

Kuva 18. Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuman juliste

Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuman ilmoittautuminen avattiin kesäkuussa 2025 ja siitä tiedotettiin hankkeen verkkosivuilla, sähköpostiviestillä sekä LinkedIn-postauksissa. Elokuussa käynnistettiin aktiivinen viestintä, jonka tavoitteena oli saada tapahtumaan mahdollisimman paljon ilmoittautuneita. Viestintää tehtiin Savonian, kumppaneiden sekä hanketiimin sosiaalisen median kanavissa, kohderyhmille lähetetyillä sähköposteilla ja henkilökohtaisella kontaktoinnilla. Lisäksi tapahtuma lisättiin alueen sähköisiin tapahtumakalentereihin, kuten Hello Kuopion ja Business Kuopion tapahtumakalentereihin. Tapahtumasta ja hankkeesta laadittiin mediatiedote yhdessä Savonian viestintäasiantuntijan kanssa.

Tapahtumaan ilmoittautuneille tiedotettiin tapahtuman aikatauluista, sisällöstä ja järjestelyistä Kongressi-palvelun kautta lähetetyillä sähköposteilla. Palvelun kautta lähetettiin myös palautelomake tapahtumaosallistujille tapahtuman jälkeen.

12.5 Tapahtuman toteutus

Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtumaan 22.10.2025 kokoontui yhteen 80 tapahtumavierasta. Osallistujia oli saapunut eri puolilta Itä-Suomea Tahkolle Panorama Landscape hotellin ravintolasaliin. Tapahtuman punaisena lankana oli se, miten toimijat voivat yhdessä vahvistaa Itä-Suomen vetovoimaa ja kehittää palveluja, joilla saadaan houkuteltua matkailijoita alueelle. Tapahtumaan oli järjestetty yhteiskuljetukset Kuopiosta, Iisalmesta ja Varkaudesta.

Tapahtuma jakautui kahteen osaan: aamupäivän seminaariosioon sekä iltapäivän työpajaosioon. Seminaariosuuden avasi hankkeen projektipäällikkö Sanna Rantala kertomalla, minkälaisia toimialoja koskevia lukuja selvitystyössä on kerätty.

Päivän ensimmäinen puhuja, kulttuurin ja viestinnän ammattilainen Riitta Raatikainen nosti esille yhteisön merkityksen. Raatikainen kertoi mitä saadaan aikaan, kun yhteinen tahtotila, tekemisen meininki ja savolainen rohkeus yhdistetään. Lopputuloksena syntyi yhteisöllinen Pukki palaa pellolla -tapahtuma, jonka ansiosta yli 1500 henkilöä tulee Tervoon vuosittain keskelle-ei-mitään.

Päivän toinen puhuja, matkailualan yrittäjä Minna Murtonen puolestaan jakoi tarinan siitä, miten Pohjois-Karjalassa toimivat Äksyt Ämmät ovat onnistuneet vastuullisuus huomioiden kaupallistamaan kiireettömyyden ja karjalaiset herkut. Hän kertoi myös, kuinka yrityksen matkailupalvelut muuntuvat ja skaalautuvat eri tilanteissa esimerkiksi sään mukaan. Murtonen on vienyt palveluja Saksaan jo 30 vuoden ajan.

Päivän pääpuhuja yrittäjä, innovaattori ja tietokirjailija Saku Tuominen kertoi rohkeudesta, tekemisestä ja kokeiluista. Tuominen rohkaisi kuuntelijoita unelmoimaan ja ottamaan rohkeasti askeleita kohti unelmia, matkaan sisältyy onnistumisia ja yllätyksiä. Tärkeintä on, että oppii ja jatkaa eteenpäin heikoimpinakin hetkinä. Hän kannusti lähestymään potentiaalisia yhteistyökumppaneita rohkaisemalla, että ihmisille voi aina soittaa riippumatta siitä kuka on langan päässä.

Lounaan jälkeen siirryttiin työpajaosioon, jossa osallistujat jakautuivat 6-7 henkilön monialaisiin ryhmiin. Ryhmät muodostettiin niin, että niissä oli monipuolisesti toimijoita eri aloilta ja organisaatioista. Työpaja alkoi esittelykierroksella, edeten seuraavaksi palveluiden ideointiin ja yhteiskehittämiseen. Työpajan päätteeksi jokaisella ryhmällä oli idea, jonka he esittelivät yleisölle 2 minuutin myyntipuheen aikana. Iltapäivän päätteeksi palkittiin kaksi voittajaryhmää Elämys- ja ohjelmapalveluiden kiihdyttämöohjelman lahjakortilla, sekä kuultiin järjestäjien kiitokset.

12.6 Tapahtuman tulokset

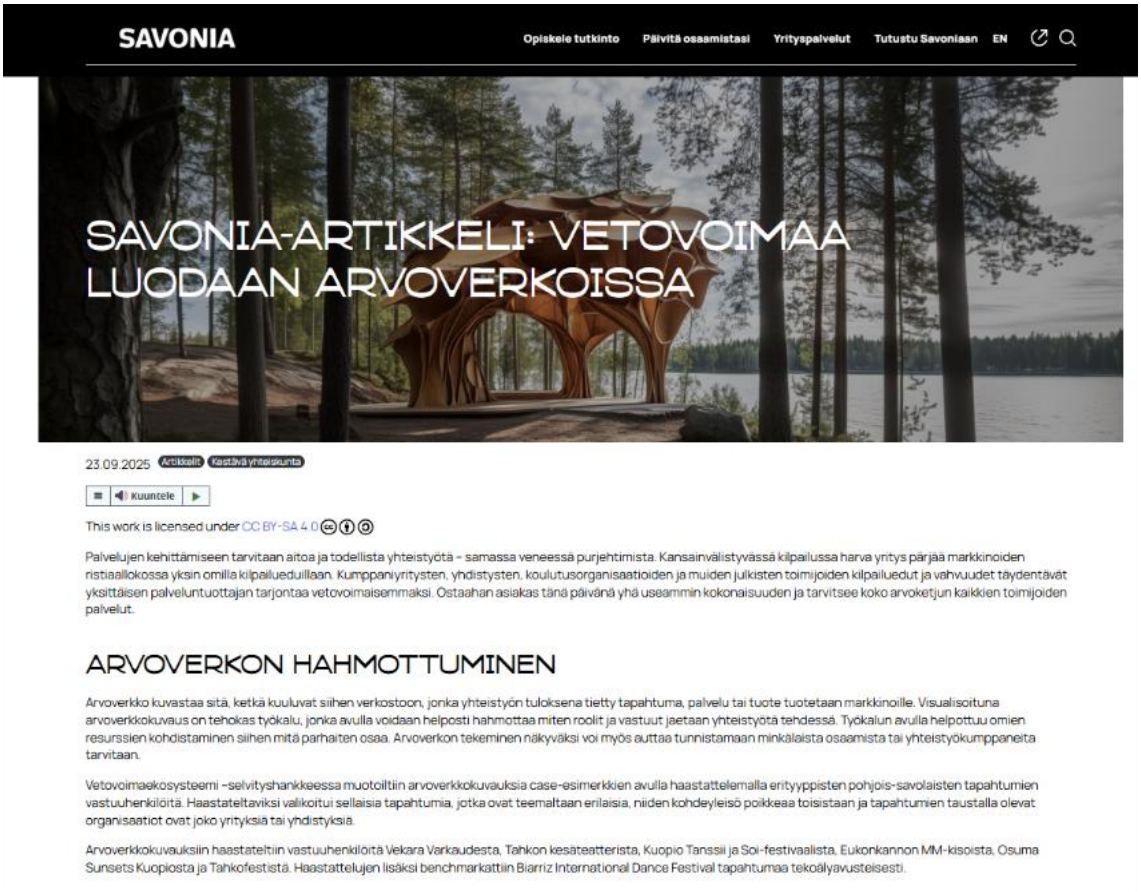
Vetovoimaa Itä-Suomeen -tapahtumaan osallistui 80 henkilöä. Ilmoittautuneita oli noin 10 enemmän, mutta osa perui osallistumisensa edellisen päivien aikana sairastumisen tai muun estymisen vuoksi. Osallistujat olivat monipuolisesti matkailualalta, tapahtuma-alalta, luovilta aloilta, taiteen ja kulttuurin alalta, markkinoinnin alalta, kehittämisyhtiöistä, oppilaitoksista sekä kunnista.

Palautekysely laadittiin yhdessä Savonia-ammattikorkeakoulun restonomiopiskelijoiden kanssa. Palautekyselyyn vastasi 16 henkilöä. Numeerinen arviointiasteikko oli 1-5, jossa 1 oli heikoin arvosana ja 5 paras. Kysymyksen: *“Miten tapahtuma vastasi odotuksia?”* vastauksien keskiarvo oli 4,19. Kysymyksen: *”Olivatko esitykset mielenkiintoisia ja inspiroivia?”* vastauksien keskiarvo oli 4,80. Kysymyksen: *“Oliko työpaja mielestäsi hyödyllinen?”* vastauksien keskiarvo oli 3,71 ja kysymyksen *“Miten järjestelyt onnistuivat?”* vastauksien keskiarvo oli 4,47. Lisäksi lähes kaikki vastaajat kokivat, että saivat tapahtumassa laajennettua verkostoaan ja saivat uusia ideoita liiketoimintaan tai työhönsä.

Tapahtuman iltapäivän työpajan lopputuloksena pienryhmät kehittivät yhteensä 9 uutta liiketoiminta-, tapahtuma tai tuoteideaa. Näistä kaksi palkittiin ja ryhmät pääsevät jatkokehittämään ideaa elämys- ja ohjelmapalveluiden kiihdyttämöohjelmassa. Lisäksi tapahtuma herätti keskustelua toimialojen väliselle, uudenlaiselle yhteiskehittämiselle.

13 HANKEVIESTINTÄ

Hankkeen työpaketti 2 –vaiheessa Vetovoimaekosysteemi –selvityshankkeen sisäistä viestintää on toteutettu Savonian sisäisissä infotauluissa (ks. Kuva 12), tiimikokouksissa ja sisäisissä sisarhankkeissa. Hankkeesta on kerrottu muotoilun koulutusalan matkailupalvelujen muotoilun monimuoto- ja päiväopiskelijoista koostuville opiskelijaryhmille sekä matkailun koulutusalan tapahtumatuotannon opiskelijoille. Matkailun koulutusalan tapahtumatuotannon opiskelijoista kaksi oli mukana Vetovoimaa Itä-Suomeen -tapahtuman toteutuksessa.

Kuva 19. Kuvakaappaus Vetovoimaekosysteemi-selvityshankkeen verkkosivuilta

Ulkoista viestintää on tehty hankkeen työpaketti 2. vaiheessa Vetovoimaa Itä-Suomeen -tapahtumasta, arvoverkoista ja niiden vaikutuksesta ja vaikuttavuudesta. Työpaketti 1 vaiheen tilannekuvaselvitys on julkaistu Savonia-ammattikorkeakoulun Theseuksessa osassa Savonian Julkaisut / Savonian julkaisusarja ja kirjoitettu artikkeli Vetovoimaa Itä-Suomeen tapahtumasta. Kaikki julkaisumateriaali on jaettu hankkeen tiimin jäsenten toimesta LinkedIN -verkkoyhteisöpalvelussa.

Linkit työpaketti 2 julkaisuihin:

Vetovoimaa Itä-Suomeen tapahtuma 22.10.2025: https://luova.savonia.fi/vetovoimaa-ita-suomeen-tapahtuma-22-10-2025/

Vetovoimaa luodaan arvoverkostoissa: https://luova.savonia.fi/vetovoimaa-luodaan-arvoverkoissa/

Vetovoimaa, rohkeutta ja itäsuomalaista yhteistyötä Tahkon huipulla: https://luova.savonia.fi/vetovoimaa-rohkeutta-ja-itasuomalaista-yhteistyota-tahkon-huipulla/

14 ARVIOINTI

Vetovoimaekosysteemi-selvityshankeen 1. työpakettiin sisältyneen selvitystyön arviointi on kohdassa 8. Tässä kohdassa on arvioitu koko hankkeen onnistumista, ekosysteemin toimintamallia, Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtumaa sekä tapahtuman yhteistuotantomallia.

14.1 Hankkeen arviointi

Hankkeen kohderyhmät tavoitettiin hyvin. Työpajoihin ja pilottitapahtumaan osallistui heterogeeninen joukko eri alueilta, toimialoilta ja organisaatioista. Yritysten edustajat olivat aktiivisia erityisesti Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtumassa, kun taas kehittämisorganisaatiot ja kuntien edustajat osallistuivat aktiivisesti työpajoihin. Työpajoihin valitut työskentelymenetelmät olivat onnistuneita, herättivät keskustelua ja tuottivat tuloksia. Osallistujille lähetetyn kyselyn perusteella hankkeen työpajoihin ja tapahtumaan osallistuminen toi uusia kontakteja, joillekin yrityksille jopa uusia yhteistyökumppaneita ja asiakkaita. Tilaisuuksissa käydyt keskustelut synnyttivät uusia ideoita liiketoimintaan ja veivät eteenpäin jo aiemmin syntyneitä ideoita. Osallistujien kommenttien perusteella monialaiselle yhteistyön alustalle, keskustelulle ja yhteiskehittämiselle on tarvetta.

14.2 Vetovoimatapahtuman arviointi

Hankkeen pilottitapahtuma Vetovoimaa Itä-Suomeen oli osallistujapalautteen ja tapahtuman jälkeen käytyjen keskustelujen perusteella onnistunut kokonaisuus. Iltapäivän työpajaosuus olisi voinut palautteen perusteella olla hyödyllisempi. Toimialojen väliselle yhteiskehittämiselle ja yhteistyön tekemisen alustalle tuntuu olevan tarvetta, jotta toimijat verkostoituvat paremmin keskenään ja alkavat luottaa toisiinsa. Taustakeskusteluissa toimialojen edustajien kesken pohdittiin, tulisiko Vetovoimatapahtuma osaksi jotain toista tapahtumaa, kuten Pohjois-Savon Kulttuurifoorumia tai Matkailuparlamenttia. Toisaalta nähtiin, että alakohtaisilla seminaareilla, jotka keskittyvät jonkin toimialan kehittämiseen, on paikkansa ja toimialojen väliselle yhteiskehittämiselle tulisi olla oma kokonaisuutensa.

14.3 Tapahtuman yhteistuotantomallin arviointi

Tapahtuman yhteistuotantomallista kehitettiin tekemistä vaille valmis kokonaisuus. Vetovoimaa Itä-Suomeen –tapahtuman jatkamisen edellytyksenä on, että joku paikallinen taho tai tahot ottavat sen vetovastuulleen ja koordinoivat tapahtumajärjestämistä. Tuottamisessa mukana olevien tahojen tulee olla kiinnostuneita matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden toimialojen kehittämisestä ja alojen välisestä yhteistyöstä. Yhteistuotantomallin onnistuminen vaatii myös henkilöresursseja ja osaamista tapahtumatuotannosta, sekä toimijoiden sitoutumista yhteistyöhön.

Tahkon alueella toimii usean yrityksen muodostama tapahtumatiimi, joka on ilmaissut kiinnostuksensa Vetovoimaa Itä-Suomeen -tapahtuman jatkamisesta. Tapahtumatiimissä mukana ovat TAHKOcom, PeeÄssä, Bon Group, Panorama Landscape Hotel, Tahko Mountain sekä Tahko Spa. Tapahtuma on kaikille osallistuville yrityksille uutta liiketoimintaa.

14.4 Ekosysteemin toimintamallien arviointi

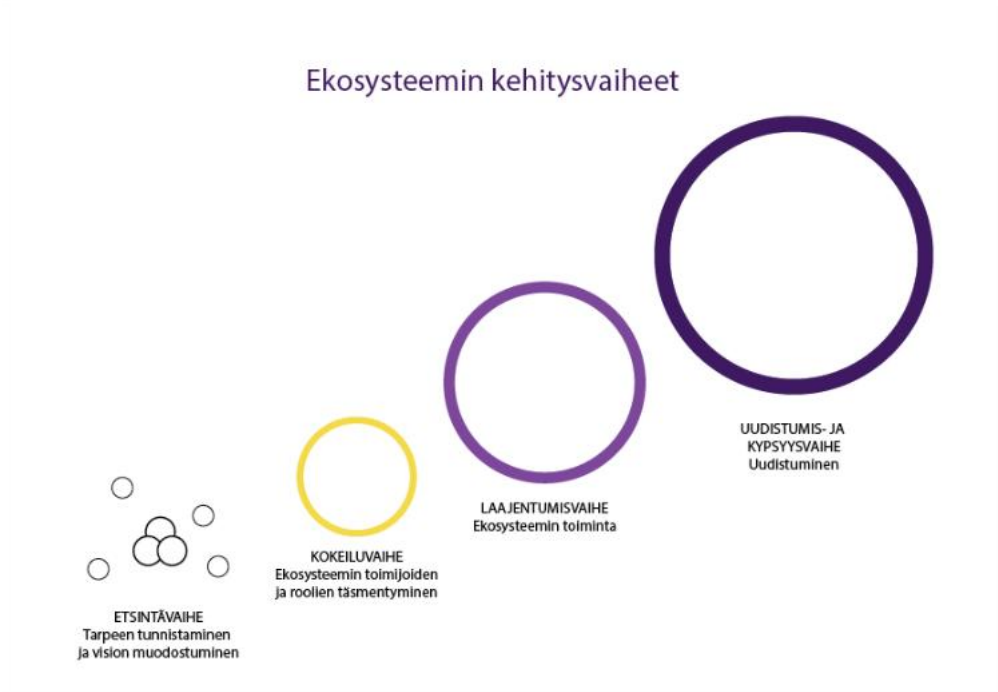
Ekosysteemin toimintamallit antavat mahdollisuuden kehittää toimintaa vaiheittain. Ekosysteemin toimintamalleista keskusteltiin matkailualan ProLakeland II-hankkeen, Taiteen edistämiskeskuksen

Sillanrakentajat-hankkeen ja Kuopion keskustan kehittämisyhdistyksen Matkailullisesti merkittävien tapahtumien yhteistuotantomalli-hankkeen projektihenkilöiden kanssa joulukuussa 2025. Ekosysteemien visuaalinen kuvaus nähtiin hyvänä ja tunnistettiin monialaisen yhteistyön potentiaali, mutta samalla nähtiin, että ekosysteemin toimintamallin tulisi olla koko Itä-Suomen laajuinen, eikä sen tulisi keskittyä vain Pohjois-Savoon. Erityisesti kansainvälisessä matkailussa kehittämistä tulisi tehdä yhtä maakuntaa huomattavasti laajemmalla alueella. Keskustelussa nousi esille, että ylimaakunnalliselle toimintamallille on puolestaan haastavaa löytää vetäjä, jolla olisi lisäksi osaamista ja asiantuntemusta kaikkiin kolmeen toimialaan. Myös tapahtuma-alan ja luovan talouden järjestäytymättömyys on haaste, sillä aloja ei edusta paikallisesti mikään yksittäinen organisaatio.

15 JATKOTOIMENPITEET

Vetovoimaekosysteemin käynnistäminen vaatii Pohjois-Savon alueella toimivien matkailu-, tapahtuma- ja luovan talouden alojen toimijoiden yhteisen tavoitteen, toimijoiden välisen organisoitumisen sekä riittävät resurssit toiminnan käynnistämiseksi. Hankkeen aikana kehitetty visio *"Vetovoimaa Pohjois-Savoon paikalliskulttuurista ja kestävästä matkailusta"* on hyvä aloitus, mutta vielä vaaditaan konkreettinen strategia ja toimenpidesuunnitelma. Seuraavaksi tulisi kutsua erilaiset kehittäjätahot ja julkiset toimijat keskustelemaan selkeistä, konkreettisista jatkotoimenpiteistä kuten ekosysteemin perustamiseksi vaadittavan rahoituksen hakemisesta ja alueelle sekä toimialoille sopivan toimintamallin valitsemisesta.

Selvitystyön yhteenvetona voi todeta, että Pohjois-Savossa on hyvä yhteistyön henki ja lähtökohdat ekosysteemimäiselle toiminnalle. Seuraavaksi on aika siirtyä konkretiaan ja organisoida toimialojen välistä yhteiskehittämistä. Tulevaisuudessa kestävä matkailu nousee näkyväksi kehittämisteemaksi Pohjois-Savon alueella ja hankkeen aikana selvisi, että luovilla aloilla olisi paljon annettavaa myös kestävien liiketoimintamallien ja sisältöjen kehittämisessä. Pohjois-Savon maakuntaohjelman läpileikkaavat teemat, kestävä elinvoima ja luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen tukevat kehityskulkua. Matkailun sisällä luontomatkailu on nopeimmin kasvava alue ja tällä alueella yhteisiä uusia liiketoimintamahdollisuuksia voisi löytyä esimerkiksi luontokokemuksiin pohjautuvista elämyspalveluista ja niihin liittyvistä tuotteista, media- ja elokuvatuotannoista, kulttuurin ja ympäristön yhdistävistä tapahtumista ja kulttuuriperinnön tuotteistuksista tai aluebrändäyksestä.

Kuva 20. Ekosysteemin kehitysvaiheet

LÄHTEET

Valkokari, Katri, Hyytinen, Kirsi, Kutinlahti, Pirjo, & Hjelt, Maria 2020. Yhdessä kestävää kasvua - ekosysteemiopas. VTT Technical Research Centre of Finland. https://doi.org/10.32040/2020.Ekosysteemiopas

Naumanen, Mika, Vainikainen, Sari, & Valkokari, Katri 2023. Luovien alojen tilannekuva 2023. VTT Technical Research Centre of Finland. https://mediabank.businessfinland.fi/l/FPSW2HdQQz9p/f/h7Lk

Arpola, Tiina, Laitinen Taina, Leinonen Raisa, Pakarinen, Laura, Partio, Johanna & Wuorisalo Jyri 2021. Luova Pohjois-Savo : Luovien alojen kasvu ja yhteistoiminta Pohjois-Savossa. Savonia-ammattikorkeakoulu. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202103308813

Hyvää tuovan kulttuurin Pohjois-Savo. Kulttuuristrategia 2022-2030. https://www.pohjois-savo.fi/media/7-viestinta/kulttuuri/p-s-kulttuuristrategia-web-final-korjattu.pdf

Pohjois-Savon Matkailu Oy:n verkkosivut: https://pohjois-savonmatkailu.fi/

SavoGrow Kehitysyhtiö. Pro Lakeland II -hankkeen verkkosivut: https://www.savogrow.fi/tietoa-meista/hankkeet/prolakeland/

Selvitys: Tapahtuma-alaa ei tunnisteta elinkeinona, mikä on este kasvulle. TEM. https://tem.fi/-/selvitys-tapahtuma-alaa-ei-tunnisteta-elinkeinona-mika-on-este-kasvulle